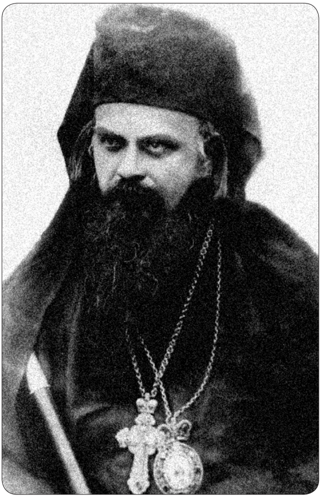
SFÂNTUL NICOLAE VELIMIROVICI
EPISCOPUL OHRIDEI ȘI JICEI

CREDINȚA SFINȚILOR

CATEHISMUL BISERICII ORTODOXE RĂSĂRITENE

PRESA BUNĂ

SFÂNTUL **NICOLAE VELIMIROVICI**

EPISCOPUL OHRIDEI ȘI JICEI

CREDINȚA SFINȚILOR

CATEHISMUL BISERICII ORTODOXE RĂSĂRITENE

traducere din limba sârbă
Valentin - Petre Lică

---

tipărită cu binecuvântarea
PREASFINȚITULUI PĂRINTE GALACTION
Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

Bucureşti 7519/2011

INTRODUCERE
DESPRE CREDINȚA CREȘTINĂ ÎN GENERAL

Ce este credința Creştină?
Credința Creştină este învățătura lui Hristos despre cele mai însemnate taine ale ființei şi ale vieții, învățătură pe care oamenii o pot primi numai prin credința în El, şi nu prin propriile strădanii.

Care sânt cele mai însemnate taine ale ființei şi ale vieții a căror cunoaştere dreaptă o are numai Hristos ?
Acestea sânt:
Taina despre realitățile cele nevăzute: despre Dumnezeu, despre îngeri, despre sufletul omenesc;
Taina despre zidirea lumii şi despre sfârşitul acesteia;
Taina despre călăuzirea neîncetată a omului şi a omenirii de către Dumnezeu, prin înțelepciunea şi puterea Sa, spre rostul hotărât;
Taina despre păcat şi căderea omului, şi despre mântuirea sa prin întruparea lui Dumnezeu;
Taina despre împărăția lui Dumnezeu ca rost de pe urmă al vieții pământeşti a omului şi taina despre calea cea adevărată ce duce la atingerea acestui țel, adică taina despre îndatoririle omului față de sine, față de semeni şi față de Dumnezeu.
Taina despre învierea din morți, despre judecata de apoi şi despre viața veşnică.

Oare nu au fost şi alți propovăduitori, gânditori

şi filosofi care au încercat să lămurească aceste taine?

Da, mulți au fost. Însă ei au lucrat numai după puterile lor omeneşti mărginite, prin cugetare şi stăruitoarea cercetare a lumii şi a naturii omeneşti. Toate încercările lor s'au sfârşit în ipoteze şi felurite teorii, deseori aflate în contradicție una cu alta.

Prin ce învățătura adusă de Hristos este mai presus de învățăturile acestora?

Prin întâietatea lui Hristos ca martor. El mărturiseşte: „Eu ceea ce am văzut grăiesc"[1] /Ioánn 8:38/ şi iarăşi: „Nimenea s'a suit în cer, fără numai cel ce din cer s'au pogorît, Fiul Omului, carele este în cer." /Ioánn 3:13/ Învățătorilor legii din vremea Sa, El le-a spus: „Voi din cele de jos sânteți, eu din cele de sus sânt; voi din lumea aceasta sânteți, eu nu sânt din lumea aceasta." /Ioánn 8:23/ De asemenea, El i-a grăit uneia dintre căpeteniile iudeilor: „Amin amin zic ție că noi ceea ce ştim grăim, şi ce am văzut mărturisim." /Ioánn 3:11/ Şi iarăşi: „Eu sânt pâinea cea vie carea s'au pogorît din cer." /Ioánn 6:51/ Şi multe altele ca acestea a grăit El, cu autoritate de martor, despre toate tainele cerului şi ale pământului, încât oamenii se minunau de învățătura Sa – căci „niciodată aşa a grăit om, ca omul acesta." /Ioánn 7:46/

Într'adevăr, şi în viața de zi ci zi ne încredem mai mult într'un martor ocular decât într'un teoretician sau într'un filosof. Dar au fost şi alți propovăduitori care au zis că au primit învățătura

1 Citatele scripturistice au fost date potrivit ediției Sfântului Sinod din 1914, cu unele îndreptări şi uniformizări tacite ale textului. *(n.red.)*

lor de la anumiți îngeri. Şi îngerii sânt martori ai marilor taine. Cum să înțelegem acestea?
Ştiut este că adeseori Dumnezeu şi-a trimis îngerii la anumiți oameni, spre a-i învăța şi îndruma. Dar mult mai adesea oamenii au avut vedenii mincinoase, adică duhuri rele li s'au arătat în chip de îngeri. Pe lângă acestea, cazul lui Hristos este cu totul deosebit. El nu a fost învățat, nici îndrumat de îngeri. Dimpotrivă, El a condus oştirile îngereşti şi a izgonit duhurile rele din oameni. Îngerii I-au slujit, iar diavolii au tremurat înaintea Lui.

Trebuie atunci să socotim credința Creştină ca fiind mai presus de toate celelalte religii ale lumii?
Credința Creştină nici nu poate fi asemuită cu alte religii şi, la drept vorbind, nici nu ar trebui numită „religie," în sensul păgân al cuvântului. Căci ea nu este o religie între alte religii, ci este *credința în Hristos şi descoperirea lui Hristos*. Ea este Descoperirea personală, singură şi deplină a lui Dumnezeu către oameni, spre luminarea şi mântuirea lor. Altă descoperire de la Dumnezeu nu ne va mai fi dată, şi până la sfârşitul lumii nu trebuie aşteptat un alt Mesia (Hristos), în afară de Iisus Hristos.

Cum trebuie să privim unele încercări ale vremii noastre de a pune credința Creştină în acelaşi rând cu celelalte religii?
Astfel de încercări sânt greşite şi este o încercare primejdioasă. Căci „Dumnezeu nu se batjocureşte," /Galateni 6:7/ şi nici sângele Fiului lui Dumnezeu nu poate fi totuna cu cerneala cărturarilor. Deşi noi, ca mădulare ale străvechii Biserici a Răsăritului,

sântem îngăduitori față de orice făptură omenească, ne este pe deplin oprit să asemănăm adevărul descoperit, primit de la Dumnezeu, cu religiile şi filosofiile născocite de oameni.

Prin ce mijloace putem lupta împotriva unor astfel încercări?

Mai întâi, prin adâncirea cunoştințelor despre credința noastră ortodoxă, prin punerea în lucrare a învățăturilor acesteia în viața de zi cu zi, prin pătrunderea ei, aşa precum un om de ştiință face cu o descoperire. În al doilea rând, prin străduințe pline de dragoste şi înțelepciune – niciodată cu sila – de a-i înălța pe oameni din cele de jos şi cele mai de jos trepte ale credințelor către înălțimea credinței noastre, în loc de a-i lăsa să se afunde cu desăvârşire şi să se amestece cu cele nedesăvârşite pentru vreun anume folos.

De ce numim credința noastră vie?

Deoarece *credința* şi *viața* sânt unite fără despărțire, precum cauza şi efectul. Domnul Iisus a spus: „Cela ce crede în Fiul are viață vecinică; iar cela ce nu ascultă de Fiul, nu va vedea viață, ci mânia lui Dumnezeu rămâne preste el.” /Ioánn 3:36/ De asemenea, este scris: „Iar dreptul din credință va fi viu.” /Evrei 10:38/

I
OBÂRŞIA ŞI IZVOARELE CREDINŢEI ORTODOXE

Unde îşi află izvorul credinţa noastră ortodoxă?
În Descoperirea lui Dumnezeu.

Care sânt izvoarele prin care putem ajunge la cunoaşterea credinţei sau a Descoperirii lui Dumnezeu?
Acestea sânt două: Sfânta Scriptură şi Sfânta Predanie.

SFÂNTA SCRIPTURĂ

Ce este Sfânta Scriptură?
Culegerea cărţilor sfinte ale Vechiului şi Noului Legământ se numeşte Sfânta Scriptură sau Biblia.

De ce se numeşte Sfânta Scriptură?
Pentru că Dumnezeul nostru Preasfânt i-a insuflat şi îndrumat pe oamenii sfinţi în scrierea acestor cărţi, cu scopul de a ne învăţa pe noi vieţuirea cea sfântă.

Ce înseamnă cuvântul Biblie?
Este un cuvânt grecesc şi înseamnă: „cărţi.” Însă acest cuvânt nu este aici întrebuinţat în sensul lui cantitativ, ci în sensul calitativ, adică înţelesul lui nu aminteşte de mai multe cărţi, ci de cărţi mai presus

de oricare altele, adică la vârful piramidei tuturor cărților din lume.

Cărțile Vechiului Legământ

Cum sânt împărțite cărțile Vechiului Legământ?
Sânt împărțite în patru grupe: legiuitoare, istorice, povățuitoare (sau morale) şi prorocești.

Care sânt cărțile legiuitoare ale Vechiului Legământ?
Acestea sânt cele cinci cărți ale lui Moisì: Facerea – cartea despre naştere, Ieşirea – cartea despre exod, Leviticul – cartea despre preoție şi aducerea jertfelor, Numerii – cartea despre numărătoare, Deuteronom (sau A Doua Lege) – cartea legilor înnoite.

Ce ne învață cartea Facerii?
Mai întâi, ne învață despre atotputernicia şi înțelepciunea lui Dumnezeu în zidirea lumii, prin Cuvântul Său făuritor; în al doilea rând, despre marea Sa iubire în făurirea omului după chipul Său; în al treilea rând, despre desăvârşita dreptate a lui Dumnezeu atunci când i-a izgonit din Rai pe strămoşii noştri Adam şi Eva, care, îndrumați de Satana, s'au întors nerecunoscători de la Ziditorul lor către Pierzătorul lor. De la aceasta s'a tras atunci tragedia neamului omenesc.

Ce învățături primim din cărțile legiuitoare ale Vechiului Legământ?
Despre cum i-a învățat Dumnezeu pe oameni ca, prin legea veşnică a Dreptății, să se pregătească pentru primirea Legii Iubirii prin Hristos Mântuitorul.

Care sânt cărțile istorice ale Vechiului Testament?
Cartea lui Iisus (sau Iosua) Navì, Cartea Judecătorilor, cele patru Cărți ale Împăraților, cele două Cărți Paralipomene (sau ale Cronicilor), Cartea lui Ezdra, Cartea lui Neemia şi Cartea despre Esthíra (sau Estera).

Ce învățături primim din aceste cărți istorice?
Învățăm despre luarea-parte activă a lui Dumnezeu în toate întâmplările însemnate, binevoind vindecarea prin Lege a firii omeneşti stricate, izbăvirea oamenilor din mrejele satanice ale idolatriei şi întoarcerea lor la El, Singurul şi Adevăratul iubitor de oameni Dumnezeu.

Care sânt cărțile povățuitoare sau morale ale Vechiului Legământ?
Cartea lui Iov, Cartea Psalmilor, Cartea Pildelor lui Solomon (zisă şi Paremiile sau Proverbele), Eclisiastul şi Cântarea Cântărilor.

Ce învățăm din aceste cărți povățuitoare sau morale?
Învățăm cum să întâmpinăm întâmplările de fiecare zi şi cum să ne purtăm în toate împrejurările vieții, fără a pierde din vedere pe Domnul Dumnezeul nostru şi Legea Sa.

Care sânt cărțile proroceşti ale Vechiului Legământ?
Acestea sânt: Cărțile celor patru proroci mari – Isaía, Ieremía, Iezechiíl, Daniíl; Cărțile celor doisprezece proroci mici – Osíe (sau Osea), Amos, Mihéa, Ioíl,

Avdie, Ioná, Naúm, Avvacúm, Sofonie, Agghéu, Zaharía, Malahía (sau Maleáhi). Alte cărți folosite de Biserică sânt: Cartea Înțelepciunii lui Solomon, Cartea Înțelepciunii lui Iisus fiul lui Sirah.

Este, oare, această împărțire a cărților biblice ale Vechiului Legământ una strictă?

Nu. În cărțile legiuitoare şi proroceşti este o însemnată parte istorică, aşa după cum sânt şi prorociile în primele două categorii de cărți. Cartea Psalmilor are un loc de seamă între toate celelalte cărți. Deşi este deseori aşezată în rândul cărților povățuitoare sau morale, Cartea Psalmilor este plină de prorocii despre Hristos. Mai mult, Psaltirea este cea mai mare carte de rugăciuni din întreaga Biblie.

Cărțile Noului Legământ

Câte cărți cuprinde Noul Legământ?

Noul Legământ este în fapt o singură carte, căci are o temă centrală de la cea dintâi până la cea din urmă pagină.

Care este această temă centrală?

O persoană nemaiîntâlnită, adică Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Din câte cărți mai mici este alcătuită marea carte a Noului Legământ?

Din douăzeci şi şapte de cărți.

Oare fiecare dintre ele poate fi numită carte?

Da, după însemnătate, iar nu după mărime. Între

ele sânt şi unele epistole ale Apostolilor ce cuprind numai o singură pagină de carte tipărită.

Care sânt cărțile Noului Legământ?

Acestea sânt: cele patru Evanghelii – după Matthéi, după Márcu, după Lúca şi după Ioánn; Faptele Apostolilor; cele şapte Epistole Soborniceşti – una a Sfântului Apostol Iácov, două ale Sfântului Apostol Pétru, trei ale Sfântului Apostol Ioánn şi una a Sfântului Apostol Iúda; cele paisprezece epistole ale Sfântului Apostol Pavel şi Apocalipsa (sau Descoperirea) Sfântului Ioánn Theologul.

Ce înseamnă cuvântul Evanghelie?

Evanghelie vine de la cuvântului grecesc *Evanghelion*, care înseamnă *veste bună* sau *bunăvestire*.

De ce se cheamă aşa?

Datorită persoanei lui Iisus Hristos, care este *bunătatea desăvârşită* şi *noutatea desăvârşită* în istoria omenirii.

Cine a folosit pentru întâia oară în Noul Legământ cuvântul *Evanghelion*?

Însuşi Domnul Iisus, care a spus oamenilor în cea dintâi propovăduire a Sa: „Pocăiți-vă şi credeți în Evanghelie.” /Marcu 1:15/

Ce aflăm din cele patru Evanghelii?

Aflăm că toate făgăduințele pe care Dumnezeu Le-a făcut oamenilor în Vechiul Legământ s’au împlinit şi toate prorociile de la Adam încoace s’au adeverit în persoana lui Iisus Hristos.

Ce altceva ne mai învață?
Pe de o parte, despre caracterul desăvârşit al lui Iisus Hristos, mult mai desăvârşit decât îşi poate cineva dintre noi închipui, despre milostivirea şi desăvârşita Sa iubire de oameni, despre hotărârea Sa de a ierta şi de a ajuta, despre umilința şi sărăcia Sa văzută, despre jertfa şi pătimirea Sa pentru oameni; iar, pe de altă parte, despre dumnezeirea Sa desăvârşită, despre naşterea, faptele, înțelepciunea, puterea şi dragostea Sa, despre învierea şi înălțarea Sa cele mai presus de fire.

Ce altceva?
Pe scurt, din Evanghelie primim cunoaşterea adevărurilor de căpătâi despre Mântuitorul nostru şi despre mântuire.

Cum am putea numi atunci Evangheliile, în comparație cu celelalte cărți ale Noului Legământ?
Le-am putea numi Cărțile adevărurilor de căpătâi.

Ce învățăm din Faptele Apostolilor şi din Epistole?
Învățăm despre pogorîrea Duhului Sfânt peste Apostoli, despre lucrarea lor neîncetată de propovăduire a Evangheliei lui Hristos, de orânduirea Bisericii, despre săvârşirea de minuni în numele lui Iisus Hristos şi, de asemenea, aflăm despre viața celor dintâi Creştini şi despre întâiele obşti Creştine.

Cum am putea numi atunci cartea Faptele Apostolilor, în comparație cu Evangheliile?
Am putea-o numi *Lucrarea* adevărurilor de căpătâi cuprinse în Evanghelii.

Ce învățăm din epistolele Apostolilor?
Învățăm tâlcuirea adevărurilor de căpătâi cuprinse în Evanghelii.

Cum ar trebui să se numească aceste epistole în comparație cu Evangheliile?
Ar trebui să se cheme Cărțile *Tâlcuirii* adevărurilor de căpătâi ale lui Hristos.

Ce învățăm din cartea Apocalipsei Sfântului Apostol Ioánn Theologul?
Învățăm despre lupta cea grea a Bisericii împotriva tuturor fiarelor lumii şi ale iadului, şi despre biruința cea de pe urmă a lui Hristos, Mielul lui Dumnezeu, asupra tuturor acestor înfricoşate puteri ale întunericului.

Cum ar trebui atunci să se numească cartea Apocalipsei, în comparație cu Evangheliile?
Ar trebui să se numească Cartea *Biruinței* celei din urmă a adevărurilor de căpătâi cuprinse în Evanghelii, *când va lua sfârşit drama lumii*, în care personajul principal a fost de la început Iisus Hristos, Domnul şi Mântuitorul nostru.

SFÂNTA PREDANIE

Ce este Sfânta Predanie (sau Tradiție)?
Toate acele bunuri duhovniceşti pe care le-am moştenit de la sfinții noştri înaintaşi, care sânt în deplină înțelegere cu Sfânta Scriptură şi ne ajută să o înțelegem drept.

Care este mai veche: Sfânta Scriptură sau Sfânta Predanie?
Sfânta Predanie.

Care este mai cuprinzătoare?
Sfânta Predanie. Sfântul Ioánn Evanghelistul întăreşte aceasta, când spune: „Sânt încă şi altele multe ce au făcut Iisus, carile de s'ar fi scris câte una, socotesc că nici lumea aceasta nu ar cuprinde cărţile ce s'ar scrie. Amin." /Ioánn 21:25/

Ce cuprinde mai cu seamă Sfânta Predanie?
Sfânta Predanie cuprinde: Înfăţişări pe scurt şi statorniciri ale credinţei noastre ortodoxe; Învăţătura despre cele şapte Sfinte Taine, precum şi chipul săvârşirii lor; Canoanele (sau pravilele) Apostolilor; Canoanele celor şapte sinoade ecumenice, care s'au ţinut astfel: Nikéia (Nicéea) în 325, la care au luat parte 318 de Sfinţi Părinţi; Constantinopol în 381, la care au luat parte 150 de Sfinţi Părinţi; Efés în 431, la care au luat parte 200 de Sfinţi Părinţi; Halkidón (Calcedón) în 451, la care au luat parte 630 de Sfinţi Părinţi; Constantinopol în 553, la care au luat parte 160 de Sfinţi Părinţi; Constantinopol în 680, la care au luat parte 170 de Sfinţi Părinţi şi la Nikéia (Nicéea) în 787, la care au luat parte 367 de Sfinţi Părinţi. (La aceste şapte sinoade ecumenice au participat, aşadar, cu totul, 2000 de legaţi ai Bisericii Creştine din întreaga lume). Mai cuprinde canoanele şi pravilele unor sinoade (sau soboare) locale; pravile privind rânduiala bisericească ale Sfântului Vasílie cel Mare şi ale altor sfinţi; scrierile Sfinţilor Părinţi ai Bisericii; Liturghiile şi celelalte slujbe bisericeşti;

Vieţile Sfinţilor şi Mucenicilor Creştini; obiceiuri religioase, semne şi simboluri ca arătare a credinţei, nădejdii şi dragostei noastre.

Poate fi despărţită Sfânta Predanie de Sfânta Scriptură?
Nu. Ele sânt de nedespărţit. Căci în lumina Sfintei Predanii înţelegem drept Sfânta Scriptură, şi în lumina Sfintei Scripturi preţuim şi iubim Sfânta Predanie.

Care ar fi urmările despărţirii lor?
Urmările rele ale unei astfel de despărţiri s'au şi arătat: prin tâlcuirile greşite ale Sfintei Scripturi – neînţelegeri, erezii, schisme şi, în cele din urmă, despărţirea Bisericii Soborniceşti.

Cine este chemat să păzească neîntinate scrierile Sfintei Scripturi şi curăţia Sfintei Predanii?
Biserica, care este, după cuvintele Apostolului, „stâlp şi întărire a adevărului." /I Tim. 3:15/ Şi aceasta este, mai înainte de toate, datoria ierarhiei bisericeşti.

II

MĂRTURISIREA DE CREDINȚĂ CREŞTINĂ ORTODOXĂ

Ce înseamnă mărturisirea de credință Creştină ortodoxă?
Înseamnă adevărurile credinței Creştine, cel mai pe scurt rânduite în mărturisirea de credință a Bisericii Ortodoxe Răsăritene. Această mărturisire de credință se mai numeşte şi *Simvolul Credinței*.[2]

Este numai un singur fel de mărturisire de credință?
Sânt mai multe: Simvolul Apostolilor, Simvolul Sfântului Athanásie cel Mare şi al Sfântului Grigórie al Neokesáriei. Dar Simvolul de Credință înfățişat mai jos, cel mai răspândit în Biserica Ortodoxă, a fost alcătuit în vremea celor două sinoade ecumenice de la Nikéia (Nicéea) (325) şi la Constantinopol (381).

Din ce este alcătuit acest Simvol?
Este alcătuit din următoarele douăsprezece puncte: Crez întru unul Dumnezeu, Tatăl, Atotțiitorul, făcătorul cerului şi al pământului, văzutelor tuturor şi

---

2 Am folosit această grafie deoarece este fidelă termenului Ellin *(to symvolon tis pisteos)*, şi datorită înțelesului diferit pe care îl are astăzi cuvântul „simbol" (cf. DEX, semn care reprezintă sau evocă o noțiune). *Simvolul Credinței* s'ar putea traduce perifrazând „Adunarea prin împreună-sfătuire a articolelor de credință," aşadar nimic apropiat de „simbolistica" modernă. *(n. red.)*

nevăzutelor. Şi întru unul Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel unul-născut, carele din Tatăl S'au născut mai nainte de toți vecii, Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut nu făcut, cel de-o-ființă cu Tatăl, prin carele toate s'au făcut. Carele pentru noi oamenii, şi pentru a noastră mântuire, s'au pogorît din ceriuri, şi s'au întrupat dela Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara, şi s'au făcut om. Şi s'au răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat, şi au pătimit şi s'au îngropat. Şi au înviat a treia zi, dupre Scripturi. Şi s'au nălțat la ceriuri şi şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vie, cu slavă, să judece viii şi morții, a căruia Împărăție nu va avea sfârşit. Şi întru Duhul Sfânt, Domnul, de-viață-făcătorul, carele din Tatăl purcede, cela ce cu Tatăl şi cu Fiul este împreună-închinat şi împreună-slăvit, carele au grăit prin proroci. Întru una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolicească Biserică. Mărturisesc un Botez întru lăsarea păcatelor. Aştept învierea morților. Şi viața veacului ce va să fie. Amin.

TÂLCUIREA CREZULUI

Punctul 1 al Simvolului Credinței

Care este punctul 1 din Simvolul Credinței?
Cred întru Unul Dumnezeu, Tatăl, Atotțiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, văzutelor tuturor şi nevăzutelor.

De ce credem întru Unul Dumnezeu?
Deoarece doar Unul Dumnezeu este cu adevărat Dumnezeu.

Cum este natura lui Dumnezeu?
Dumnezeu este duh, nemărginit, neschimbător, necuprins, veşnic, fără de început şi fără de sfârşit.

Care sânt însuşirile esențiale ale lui Dumnezeu?
Dumnezeu este desăvârşit sfânt, desăvârşit bun, desăvârşit drept, desăvârşit adevărat, desăvârşit slobod, preaînțelept, atotputernic, preamilostiv, atotprezent, atotştiutor şi Sieşi de ajuns.

De ce Îl numim pe Dumnezeu „Tatăl"?
Pentru că El este Tatăl lui Iisus Hristos, singurul Său Fiu – şi, prin El, al tuturor celor care, născuți din nou prin Iisus Hristos, se fac fii ai Săi.

De ce Îl numim pe Dumnezeu „Făcătorul"?
Pentru că El a făcut toate cele văzute şi nevăzute prin puterea şi atotînțelepciunea Sa, şi nimic nu s'a făcut şi nu există fără El. El este Făcător şi Atotțiitor.

Ce se înțelege prin cer?
Îngerii, care sânt duhuri nevăzute şi fără de număr.

Sânt îngerii asemenea oamenilor?
Da. Ca şi oamenii, îngerii sânt ființe dăruite cu rațiune, cu simțăminte, putere şi nume propriu. Ca şi oamenii, ei îşi găsesc fericirea în Dumnezeu.

Prin ce se deosebesc îngerii de oameni?
Îngerii sânt fără de trup şi fără de moarte.

Cine sânt îngerii păzitori?
Aceştia sânt îngerii cărora li s'a încredințat să-i ocro-

tească şi să-i apere pe oameni. Chiar Hristos a adeverit aceasta, prin cuvintele: „Vedeți să nu dispreţuiţi pre vreunul din aceştia mici; că zic vouă că îngerii lor în ceruri pururea văd fața Tatălui meu cel din ceruri." /Matthei 18:10/

Toți îngerii sânt la fel?
Toți îngerii au aceeaşi fire, dar se deosebesc prin slavă, putere şi lucrare. Sânt nouă cete îngereşti: Scaunele, Heruvimii, Serafimii, Domniile, Stăpâniile, Puterile, Începătoriile, Arhanghelii şi Îngerii.

Mai au îngerii în Biblie şi alte nume?
Da, foarte des sânt numiți *Oştirile cereşti* sau *Oştile Domnului*.

De ce li se dau nume ostăşeşti?
Pentru că ei sânt acea putere dumnezeiască ce luptă împotriva duhurilor rele, care sânt împotriva lui Dumnezeu şi care îi vatămă pe oameni.

Ce sânt duhurile rele?
Ele au fost cândva îngeri, care au căzut însă de la Dumnezeu şi-au ajuns vrăjmaşi ai lui Dumnezeu şi ai oamenilor.

Cum altfel se mai numesc duhurile rele?
Diavoli.

Ce înseamnă acest nume?
Clevetitor sau defăimător. Căci diavolii neîncetat clevetesc şi defăimează pe Dumnezeu şi pe oameni.

Spre ce fapte rele îi îndeamnă neîncetat diavolii pe oameni?
Spre toate doririle păcătoase şi faptele rele care sânt împotriva legii lui Dumnezeu; îndeobşte spre ură, minciună şi silnicie. Aşa cum Domnul Iisus le-a grăit Evreilor, prigonitorilor Săi: „Voi din tatăl diavolul sânteți, şi poftele tatălui vostru vreți să faceți. Acela ucigător de oameni a fost dintru început, şi întru adevăr nu a stătut, căci nu este adevăr întru dânsul. Când grăieşte minciuna, dintru ale sale grăieşte, căci mincinos este, şi tatăl aceleia." /Ioánn 8:44/

Cum putem şti dacă unii oameni sânt stăpâniți de diavol?
După ura lor împotriva lui Dumnezeu şi a oamenilor, şi după înşelare şi silnicie.

De care nume se tem diavolii cel mai mult?
De numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Al cui nume îl urăsc necredincioşii cel mai mult?
Numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Punctul al 2-lea din Simvolul Credinței

Care este punctul al 2-lea din Simvolul Credinței?
(Cred) şi întru unul Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel unul-născut, carele din Tatăl S'au născut mai nainte de toți vecii, Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut nu făcut, cel de-o-ființă cu Tatăl, prin carele toate s'au făcut.

Ce înseamnă numele „Iisus Hristos”?
Iisus înseamnă *Mântuitor*, căci El a venit să-i mântuiască pe oameni de Satana, de păcat şi de moarte. *Hristos* înseamnă *Uns* (Împărat, Arhiereu, Proroc).

În ce chip este Iisus Hristos „Fiul lui Dumnezeu”?
El este singurul Fiu al lui Dumnezeu Tatăl, născut, iar nu făcut.

Oare este mare deosebirea între „născut” şi „făcut”?
Da, foarte mare. Aşa după cum omul dă naştere copilului, care este din aceeaşi ființă cu el, dar făureşte lucruri, care nu sânt de aceeaşi ființă cu el – aşa şi Dumnezeu Îl naşte pe Fiul Său din veşnicie, din ființa Sa proprie, dar a făcut nenumărate ființe şi lucruri care nu sânt din aceeaşi fire cu El.

De ce este numit „Lumină din Lumină”?
Pentru că Tatăl Lui este Lumina veşnică a înțelepciunii şi a iubirii, şi astfel este firesc ca Fiul unui asemenea Tată să fie Lumină din Lumină.

De ce este El numit „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat”?
Din aceeaşi pricină. Tot astfel se întâmplă chiar şi în rânduiala lumii acesteia; de pildă, pe acela care se naşte din om îl putem numi „omul adevărat din om adevărat,” pentru că fiul este totdeauna şi oriunde din aceeaşi ființă cu părinții săi.
Asemenea şi Domnul nostru Iisus Hristos – pentru că este Fiul lui Dumnezeu, cu adevărat este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, după cum El însuşi a zis: „Eu şi Tatăl una sântem.” /Ioánn 10:30/

De ce spunem „prin carele toate s'au făcut"?
Deoarece Dumnezeu a zidit prin Fiul toate lucrurile care sânt în cer şi pe pământ. După cum se întăreşte şi în Sfânta Scriptură: „Toate printr'însul s'au făcut, şi fără de el nimica s'a făcut din ce s'a făcut." /Ioánn 1:3/

Punctul al 3-lea din Simvolul Credinței

Care este punctul al 3-lea din Simvolul Credinței?
Carele pentru noi oamenii, şi pentru a noastră mântuire, s'au pogorît din ceriuri, şi s'au întrupat dela Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara, şi s'au făcut om.

Pentru ce S'a pogorît Fiul lui Dumnezeu Iisus Hristos din cer, adică din slava şi fericirea Sa veşnică, în aceasta lume a pătimirii?
Pentru oameni şi pentru mântuirea lor.

Care a fost pricina pogorîrii Lui din ceruri? Ce L-a mişcat?
Mila şi iubirea Sa nemărginită față de oameni.

A venit El, oare, pentru toți oamenii?
Da, El a venit să aducă mântuire tuturor oamenilor. Dar s'au mântuit doar aceia care au crezut în El şi care au răspuns cu iubirea lor iubirii Lui.

Ce înseamnă: „S'au întrupat dela Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara"?
Întrupat înseamnă înveşmântat în trup sau că a luat trup. Preasfânta Fecioară Maria L-a zămislit nu după fire, ci mai presus de fire, prin puterea Duhului Sfânt.

Cum a fost cu putinţă ca Fecioara să nască pe Fiul fără a fi căsătorită?
La Atotputernicul Dumnezeu toate sânt cu putinţă. Prin puterea Sa, El i-a făcut la început pe cel dintâi bărbat şi pe cea dintâi femeie, pe Adam şi Eva. Tot prin puterea Sa, El a făcut ca Fecioara Maria să-L zămislească pe Iisus Hristos, Om adevărat şi Dumnezeu adevărat.

În ce este Iisus Hristos asemenea oamenilor?
El a avut trup omenesc şi suflet omenesc ca orice om, mai puţin păcatul. A fost om desăvârşit, însă lipsit de păcate şi patimi.

Prin ce se deosebeşte Iisus Hristos de toţi oamenii din istorie?
Prin unirea celor două firi, cea dumnezeiască şi cea omenească, într'o singură persoană. Oamenii sânt doar oameni, dar El a fost Dumnezeu-Om.

De ce o numim pe Fecioara Maria „Maica Domnului" şi „Născătoare-de-Dumnezeu"?
Pentru că cele două firi ale Mântuitorului nostru, cea dumnezeiască şi cea omenească, s'au unit la zămislire. Astfel, Dumnezeu şi Omul s'au născut din ea în acelaşi timp, în aceeaşi persoană.

De ce o numim pe Fecioara Maria „pururea-fecioară"?
Pentru că ea a fost fecioară înainte, în timpul şi după naşterea lui Iisus Hristos; ea a rămas veşnic fecioară.

O cinsteşte Biserica Ortodoxă pe Maica Domnului ca Sfântă?
Da, în Biserica Ortodoxă Maica Domnului este cinstită mai presus de toți ceilalți sfinți, mai mult chiar decât îngerii, pentru că a fost aleasă de Dumnezeu să fie mijlocitoare pentru mântuirea omenirii, prin naşterea Mântuitorului lumii.

De ce Îl numim pe Hristos „Mântuitor"?
Pentru că S'a pogorît din ceruri ca să-i mântuiască pe oameni de Satana, de păcat şi moarte. Căci Satana este pricinuitorul păcatului, iar prin păcat a venit moartea.

Când a fost săvârşit primul păcat?
În Rai, când Adam şi Eva s'au ridicat împotriva lui Dumnezeu şi s'au supus Satanei.

Ce legătură au toți ceilalți oameni cu păcatul lui Adam?
Noi toți am moştenit acest păcat de la protopărinții noştri. Aşa cum moştenim anumite boli de la părinții noştri, tot aşa am moştenit şi păcatul de la strămoşii neamului omenesc.

Acesta a fost singurul păcat pentru care a venit Hristos să-i mântuiască pe oameni?
Nu. Acestui păcat dintâi i s'au adăugat nenumărate alte păcate; astfel încât, după o vreme mai îndelungată, oamenii au căzut cu totul sub puterea Satanei.

De ce nu a ridicat Dumnezeu un om mare – un geniu – ca să săvârşească lucrarea lui Hristos şi

să-L cruțe în felul acesta pe Fiul Său cel veşnic?
Pentru că absolut toți oamenii erau păcătoşi şi muritori, chiar şi cei mai mari şi cei mai buni. Întreaga lume zăcea în păcat. Satana şi moartea stăpâneau lumea până la pogorîrea din ceruri a singurului Mântuitor cu putință, mai puternic decât Satana, fără de păcat şi fără de moarte, Care a adus neamului omenesc eliberare şi mântuire.

Punctul al 4-lea din Simvolul Credinței

Care este punctul al 4-lea din Simvolul Credinței?
Şi s'au răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat, şi au pătimit şi s'au îngropat.

Cine au fost învinuitorii lui Iisus Hristos?
Preoții Evrei şi Fariseii, care-L pizmuiau pe Iisus Hristos pentru că săvârşise minuni mari, pe care ei nu le-au putut săvârşi, şi pentru că poporul era mult mai apropiat de El decât de ei.

Cine a fost judecătorul care l-a osândit la moarte pe Iisus?
Ponțiu Pilat, guvernatorul Roman al Palestinei, ca reprezentant al Împăratului de la Roma.

De ce este pomenit în chip anume numele lui Ponțiu Pilat?
Pentru ca moartea lui Iisus Hristos să fie întărită istoric, tot astfel cum este pomenit şi numele Împăratului Avgúst în scrierile evanghelice care istorisesc naşterea Lui.

Pentru ce păcat sau fărădelege L-a osândit Pilat la moarte pe Iisus?
Pentru nici un păcat. Pilat însuşi a afirmat înaintea preoților Evrei şi a poporului, grăind: „Nici o vină aflu în omul acesta” şi a repetat: „Iată eu, înaintea voastră întrebându-l, nici o vină am aflat întru omul acesta;” de asemenea, şi a treia oară a zis: „Dar ce rău a făcut acesta? Nici o vină de moarte am aflat întru el.” Dar temându-se de Evrei, acesta L-a dat să fie răstignit. /Luca 23:4,14,22; Ioánn 18:38 şi 19:4,6/

Cum a îngăduit dreptatea dumnezeiască să sufere Iisus o moarte atât de cumplită, fiind pe deplin nevinovat?
El nu a murit pentru vreun păcat al Său, ci pentru păcatele noastre. Veşnica dreptate a lui Dumnezeu a căutat o astfel de jertfă curată şi neprețuită pentru păcatul lui Adam şi pentru păcatele noastre.

A fost vreo pricină pentru o jertfă atât de mare?
Da. Prin această jertfă, Dumnezeu şi-a arătat iubirea Sa fără de margini față de oameni. „El au iubit pre noi şi au trimis pre Fiul său ispăşire pentru păcatele noastre.” /I Ioánn 4:10/

De ce Îl numim pe Iisus Hristos „Răscumpărător”?
Pentru că ne-a răscumpărat din păcate şi moarte, prin pătimirea Sa şi prin moartea pe cruce.

Cum a putut să moară Dumnezeu, fiind fără-de-moarte?
El nu a murit ca Dumnezeu, ci ca om. Dumnezeirea şi sufletul Său nu au gustat în nici un chip moartea.

În ce constă măreția unică a jertfei lui Hristos?
În primul rând, în desăvârşita Sa nevinovăție; în al doilea rând, în iubirea Să fără de margini față de oameni şi în ascultarea Sa față de Tatăl; iar în al treilea rând, în moartea Sa de bună voie pentru mântuirea păcătoşilor.

Punctul al 5-lea din Simvolul Credinței

Care este punctul al 5-lea din Simvolul Credinței?
Şi au înviat a treia zi, dupre Scripturi.

Care a fost cea mai mare biruință a lui Hristos?
Învierea Sa din morți.

Ce a arătat mai presus de toate dumnezeirea Sa atotputernică?
Iarăşi, învierea Sa.

Ce lucru a întărit mai presus de toate biruința lui Hristos asupra Satanei?
Pogorârea Sa la Iad.

Ce este Iadul?
Împărăția întunericului din cele mai de jos ale pământului, unde Satana are stăpânire asupra morții. Hristos a putut „prin moarte să surpe pre cela ce are stăpânia morții, adecă pre diavolul." /Evrei 2:14/

Ce a făcut Hristos în Iad?
Prin pogorîrea Sa la Iad, El l-a făcut pe Satana să tremure şi să fugă de la fața Sa. Miliarde de suflete

omeneşti care se chinuiau acolo s'au bucurat de pogorîrea lui Hristos.

Ce a făcut Hristos pentru acele suflete omeneşti?
Le-a propovăduit Evanghelia Sa – Vestea cea Bună – şi a întărit biruinţa Sa asupra Satanei şi asupra morţii. Şi, pentru că mulţi au primit-o, s'au mântuit.

În ce zi s'a petrecut învierea lui Hristos?
În a treia zi după moartea Sa, întocmai cum a vestit de mai multe ori ucenicilor Lui. A murit Vineri şi a înviat Duminică.

Care au fost cei dintâi martori ai învierii lui Hristos?
Străjerii, care primiseră poruncă de la Evrei să păzească mormântul Său.

Cui au vestit aceştia învierea lui Hristos?
Preoţilor şi căpeteniilor Evreilor.

Cum au răspuns căpeteniile şi preoţii la această veste?
S'au temut şi s'au tulburat, i-au cumpărat pe străjeri cu *arginţi mulţi* şi le-au poruncit să meargă şi să răspândească vestea că „ucenicii lui, noaptea venind, au furat pre el, dormind noi." /Matthei 28:13/

Care este cel dintâi dintre ucenicii lui Hristos ce a aflat despre învierea Sa?
La mormântul Său, îngerii au grăit femeilor Galileene: „Ce căutaţi pre cel viu între cei morţi ? Nu este aici, ci s'au sculat." /Luca 24:5/

A arătat Hristos Învierea Sa din morți în chip de netăgăduit, şi cui ?
Da, El s'a arătat viu, în trup, ucenicilor şi următorilor Săi – nu o dată, ci de mai multe ori, vreme de 40 zile, aşa cum scrie în Evanghelii, în Faptele Apostolilor, în Epistolele Apostolilor şi în Apocalipsă.

Ce a făcut Hristos în cele 40 de zile dintre Învierea şi Înălțarea Sa la cer?
I-a învățat pe ucenicii Săi cele mai adânci taine ale Împărăției lui Dumnezeu /Faptele Apostolilor 1:3/

De ce este scris că Hristos a înviat a treia zi „dupre Scripturi"?
Pentru că Învierea Sa a fost prorocită în Vechiul Legământ. /Psalm 14:9-10; Isaia 52/ Însuşi Hristos S'a asemănat pe Sine cu Iona Prorocul, spunând: „Că precum a fost Iona în pântecele chitului trei zile şi trei nopți, aşa va fi Fiul Omului în inima pământului trei zile şi trei nopți." /Matthei 12:40/ Şi iarăşi, după învierea Sa, le-a zis Apostolilor: „Aşa este scris, şi aşa trebuia să pătimească Hristos, şi a treia zi să învie din morți." /Luca 24:46/

Punctul al 6-lea din Simvolul Credinței

Care este punctul al 6-lea din Simvolul Credinței?
Şi s'au nălțat la ceriuri şi şade de-a dreapta Tatălui.

Când S'a înălțat Domnul de la pământ la cer?
În a patrusprezecea zi după învierea Sa.

Cum numim această zi?

Ziua Înălțării.

În ce loc S'a înălțat Domnul Iisus la cer?
Pe Muntele Măslinilor.

Cine au fost martorii Înălțării Sale?
Toți ucenicii Săi credincioşi.

De ce S'a înălțat Domnul la cer?
Deoarece şi-a încheiat slujirea Sa înaintea oamenilor, a mers în lăcaşul Său veşnic.

S'a înălțat Hristos la cer cu trupul Său omenesc?
Da, cu trupul Său omenesc, Care a înviat din morți.

De ce S'a înălțat în chip văzut, înaintea multor martori ?
Ca să-i încredințeze pe toți cei ce cred în El că şi ei se vor înălța astfel la cer după învierea cea de obşte.

Ce înseamnă cuvintele: „Şade de-a dreapta Tatălui?"
Iisus Hristos are aceeaşi mărire, slavă şi putere cu Tatăl. Înaintea înălțării Sale, El i-a încredințat pe ucenicii Săi, spunându-le: „Datu-mi-s'au toată stăpânirea în cer şi pre pământ." /Matthei 28:18/

Punctul al 7-lea din Simvolul Credinței

Care este punctul al 7-lea din Simvolul Credinței?
Şi iarăşi va să vie, cu slavă, să judece viii şi morții, a căruia Împărăție nu va avea sfârşit.

Ce ne învață articolul al 7-lea din Simvolul Credinței?

Despre a doua venire a lui Hristos, despre judecata Sa asupra celor vii şi asupra celor morți şi despre înfăptuirea desăvârşită a veşnicei Sale Împărății cereşti.

Se va deosebi cea de-a doua venire a lui Hristos de cea dintâi?

Se va deosebi, şi va fi întru totul diferită. Întâia Sa venire a fost în mare smerenie, spre a sluji oamenilor şi spre a se jertfi pentru ei. A doua Sa venire va fi cu mărire şi cu slavă, spre judecata oamenilor, vii şi morți.

Cum a înfățişat El a doua venire a Sa?

El a zis: „Iar când va veni Fiul Omului întru slava sa, şi toți sfinții îngeri cu dânsul, atunci va şedea pre scaunul slavei sale; şi se vor aduna înaintea lui toate neamurile, şi va despărți pre dânşii unul de altul, precum desparte păstorul oile de capre." /Matthei 25:31-33/ Iar după aceea îi va judeca pe cei drepți şi pe cei nedrepți, după faptele lor.

Există vreo arătare a venirii Sale?

Sânt câteva. De pildă, Sfântul Apostol Pavel, mângâindu-i pe aceia întristați din pricina celor răposați ai lor, zice: „Că însuşi Domnul întru poruncă, întru glasul arhanghelului şi întru trâmbița lui Dumnezeu se va pogorî din cer, şi cei morți întru Hristos vor învia întâiŭ." /I Thessalonikeni 4:16/

Mai este vreo mărturie din ceruri despre a doua Sa venire?

Da. La Înălțarea Sa, s'au arătat doi îngeri care le-au spus Apostolilor: „Ce stați căutând spre cer? Acest Iisus carele s'au înălțat dela voi la cer, aşa va veni precum ați văzut pre el mergând la cer." /Faptele Apostolilor 1:11/

Ce ne mai este descoperit despre Judecata de Apoi?
Însuşi Hristos a spus că atunci când va veni a doua oară, întru slava şi puterea Sa, „va răsplăti fiecăruia dupre faptele lui." /Matthei 16:27/

Ce va zice El atunci celor buni şi credincioşi?
„Veniți binecuvântații Părintelui meu, moşteniți împărăția cea gătită vouă dela întemeierea lumii." /Matthei 25:34/

Dar ce va spune celor răi şi necredincioşi?
„Duceți-vă dela mine, blestemaților, în focul cel vecĭnic, carele este gătit diavolului şi îngerilor lui." /Matthei 25:41/

Şi ce se va întâmpla la sfârşit?
Cei drepți vor merge la viața veşnică şi fericită, iar cei păcătoşi la chinul veşnic.

Cum va fi a doua venire a Domnului?
Într'o clipă! „Că precum iese fulgerul dela răsărit şi se arată până la apus, aşa va fi şi venirea Fiului Omului," a zis El. /Matthei 24:27/

Când va fi a doua Sa venire, Judecata de Apoi şi sfârşitul lumii?
Nu ne este descoperită vremea când vor avea loc

aceste înfricoşate întâmplări. Dumnezeu numai ne-a îndemnat să fim mereu pregătiţi să Îl întâmpinăm. Pentru aceasta, „Privegheaţi, a zis El, şi fiţi gata, că în ceasul care nu gândiţi, Fiul Omului va veni." /Matthei 24:44/

Cum să ne pregătim pentru această înfricoşătoare zi?
Prin dreapta-cugetare, dreapta-simţire şi dreapta-făptuire, după învăţătura Sa, după poveţele Bisericii şi după pilda Sfinţilor Săi.

A pomenit Hristos vreun semn al apropierii sfârşitului?
Da. El a pomenit aceste semne: războaie, revoluţii, cutremure, revolte, foamete, molime, năpaste, învăţători mincinoşi, trădări, creşterea urii şi împuţinarea dragostei, privelişti înfricoşătoare, semne neobişnuite pe cer, vrajbă şi tulburări între popoare şi altele. (vezi Matthei 24 şi Luca 21)

Sântem încredinţaţi că Hristos va birui toate acestea?
Pe deplin. În toate aceste năpaste, Domnul şi Mântuitorul nostru va mântui multe suflete omeneşti, aşa cum a prorocit la începutul tragediei neamului omenesc. Nici unul dintre cei ce cred în El şi Îi cheamă numele nu va pieri.

Punctul al 8-lea din Simvolul Credinţei

Care este punctul al 8-lea din Simvolul Credinţei?
(Cred) Şi întru Duhul Sfânt, Domnul, de-viaţă-

făcătorul, carele din Tatăl purcede, cela ce cu Tatăl şi cu Fiul este împreună-închinat şi împreună-slăvit, carele au grăit prin proroci.

De ce Duhul Sfânt este numit „Domnul”?
Este numit astfel tot aşa cum Tatăl şi Fiul sânt numiți *Domnul*.

Aşadar, Duhul Sfânt este Dumnezeu?
Cu adevărat este, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, şi nu se naşte din Tatăl, aşa cum se naşte doar Fiul, ci purcede din Tatăl.

Cum putem atunci spune că credem într'un singur Dumnezeu?
Cu adevărat credem într'un singur Dumnezeu, despre Care ne-a fost dezvăluită prin Hristos cea mai înaltă taină – aceasta este taina desăvârşitei înțelegeri a celor Trei Ipostasuri (Persoane) dumnezeieşti ale aceleiaşi Fiinţări (Esențe) dumnezeieşti. De aceea vorbim despre întreitul Dumnezeu sau despre Treimea întru Unime, despre *Unul Dumnezeu*.

Oare Dumnezeu S'a descoperit pe Sine în Vechiul Legământ ca Treime Sfântă?
Nu întru totul lămurit. Isaia a văzut în vedenia sa Serafimii cântându-I lui Dumnezeu pe Scaun: „Sfânt, sfânt, sfânt (este) Domnul Savaoth.” /Isaia 4:3/ Repetarea întreită a cuvântului *sfânt* închipuie cele trei persoane dumnezeieşti. A se vedea şi Facerea 1:26.

De ce nu S'a descoperit lămurit Dumnezeu pe Sine în Vechiul Legământ ca Treime Sfântă?

Aşa cum nici omul nu-şi descoperă tainele sale lăuntrice înaintea slugilor şi străinilor, ci numai în fața copiilor săi, tot astfel nici Dumnezeu nu şi-a descoperit taina ființării Sale oamenilor „străini," care au fost slugi şi robi ai Legii, ci a păstrat această descoperire pentru copiii Săi iubiți, ai Noului Legământ.

În ce măsură este descoperită Sfânta Treime în Noul Legământ?

Numai pe cât poate omul să înțeleagă cât este încă în trup. Arhanghelul Gavriil i-a vestit Preasfintei Fecioare: „Duhul Sfânt se va pogorî preste tine şi puterea celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfântul ce se va naşte din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema." /Luca 1:35/ Astfel este pomenită toată Treimea: (*Sfântul*) *Duh*, (*Sfântul*) *Tată* şi (*Sfântul*) *Fiu*.

Mai e şi un alt exemplu?

Da. La botezul lui Iisus în râul Iordan, „s'a deschis cerul şi s'au pogorît Duhul Sfânt în chip trupesc, ca un porumb, preste dânsul, şi glas din cer s'au făcut, zicând: Tu eşti Fiul meu cel iubit, întru tine bine am voit." /Luca 3:21-22/

Mai sânt şi altele?

Sfântul Ioánn Evanghelistul spune limpede: „Căci trei sânt cari mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul şi Sfântul Duh; şi aceşti trei una sânt." /I Ioánn 5:7/ Prin numele „Cuvântul," Sfântul Apostol Ioánn Îl arată pe Fiul, aşa cum se vede şi din Evanghelia sa. /Ioánn 1:14/

Mai este vreunul?

Domnul Iisus a poruncit ucenicilor Săi: „Drept aceea, mergând învățați toate neamurile, botezând pre ei întru numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.” /Matthei 28:19/

De ce este Sfântul Duh numit „de-viață-făcătorul”?
Pentru că nu poate fi viață adevărată fără Duhul Sfânt – nici în cer, nici pe pământ.

De ce numai Biserica Ortodoxă învață că Sfântul Duh „din Tatăl purcede”, şi nu şi din Fiul, aşa cum învață neortodocşii?
Pentru că Biserica Ortodoxă cugetă logic că Dumnezeu ştie despre Sine mai bine decât ştiu oamenii despre El. Iar Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos, Vestitorul tuturor tainelor dumnezeieşti, Le-a descoperit ucenicilor Săi că Sfântul Duh purcede numai de la Tatăl, spunând: „Duhul adevărului carele dela Tatăl purcede, acela va mărturisi pentru mine.” /Ioánn 15:26/

De ce se spune că Sfântul Duh a grăit prin proroci?
Pentru că chiar aşa şi este. Sfântul Petru scrie: „nici o prorocie a Scripturii nu se tâlcuieşte dupre socotința fieştecăruia: că nu prin voia oamenilor s'a făcut vreodată prorocie, ci purtându-se de Duhul Sfânt au grăit oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu.” /II Petru 1:20-21/

Nu sânt şi Apostolii însuflați şi îndrumați de Duhul Sfânt?
De bună seamă. Dar de acest lucru nu se pomeneşte

în Simvolul Credinței pentru că nu a fost tăgăduit niciodată de nimeni. Sânt pomeniți numai prorocii pentru că în vremurile de atunci ereticii tăgăduiau că Vechiul Legământ a fost scris sub însuflarea Sfântului Duh.

S'a arătat Sfântul Duh vreodată în chip văzut?

S'a arătat în chip de porumbel la botezul lui Hristos. De asemenea, s'a arătat în chip de „limbi de foc" şi s'a pogorît peste Apostoli în ziua Cincizecimii, în a cincizecea zi după Înviere.

Poate fiecare Creştin să aibă în sine pe Sfântul Duh?

Da, după cuvintele mustrătoare ale lui Hristos: „Deci dacă voi, vicleni fiind, ştiți să dați daruri bune copiilor voştri, cu cât mai vârtos Tatăl cel din cer va da Duh Sfânt celora ce cer dela dânsul?" /Luca 11:13/ Iar Sfântul Apostol Pavel a scris: „Au nu ştiți că sânteți casa lui Dumnezeu, şi Duhul lui Dumnezeu locuieşte întru voi?" /I Corintheni 3:16/

Ce daruri dobândim prin primirea Sfântului Duh?

Toate darurile bune cu putință, precum: înțelepciunea, înțelegerea, chibzuința, cunoaşterea, frica lui Dumnezeu, bărbăția, smerenia, curăția, sfințenia şi altele.

Cum să ne învrednicim de Duhul Sfânt şi darurile Sale?

Prin păzirea cu străşnicie a inimii şi a limbii noastre; prin rugăciune şi dragoste; prin Sfintele Taine.

Punctul al 9-lea din Simvolul Credinței

Care este punctul al 9-lea din Simvolul Credinței?
(Cred) Întru Una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolicească Biserică.

Ce este Biserica?
Este o comunitate unică în istoria omenirii. Ea este familia lui Dumnezeu, făurită prin cuvântul şi sângele lui Iisus Hristos, cârmuită şi însuflată de Dumnezeu prin Sfântul Duh.

Ce a spus Hristos despre Biserică?
El a zis: „Voiŭ zidi Biserica Mea, şi porțile iadului nu o vor birui." /Matthei 16:18/

Cine este Capul Bisericii?
Hristos Cel veşnic viu, Care a spus: „Şi iată eu cu voi sânt în toate zilele, până la sfârşenia veacului, Amin." /Matthei 28:20/ Şi Sfântul Apostol Pavel a vorbit despre felul în care Tatăl Ceresc L-a preamărit pe Fiul Său, Iisus Hristos: „şi pre el au dat cap (…) Bisericii, carea este trupul lui." /Efeseni 1:22-23/

Care este legătura între Hristos şi cei din Biserica Sa?
Sfântul Apostol Pavel a lămurit-o limpede prin cuvintele: „Iar voi sânteți trupul lui Hristos, şi mădulări (fiecare) în parte." /I Corintheni 12:27/

Cine sânt mădularele (membrii) Bisericii?
Toți acei bărbați şi femei uniți prin aceeaşi credință şi nădejde, legați prin aceeaşi lege dumnezeiască a

dragostei, sfințiți prin aceleaşi Sfinte Taine, care se află sub îndrumarea unor episcopi şi preoți legiuiți.

Prin ce se deosebeşte Biserica de toate celelalte societăți şi organizații lumeşti, cu privire la membrii acestora?
Din Biserică fac parte şi cei morți – ceea ce nu aflăm la nici una dintre organizațiile lumeşti.

Cum se întâmplă aceasta?
Când mădularele Bisericii mor pe pământ, se despart de trupurile lor, dar nu şi de Biserică. Sufletele lor merg în Biserica Cerească. De aceea sânt două aripi ale Bisericii: cea văzută şi cea nevăzută.

Cine sânt mădularele Bisericii văzute?
Toți Creştinii care trăiesc în trupuri văzute şi care luptă pentru desăvârşirea Creştinească.

Cine sânt mădularele Bisericii nevăzute?
Toți Creştinii care au murit în credința lui Hristos din ultimele nouăsprezece veacuri, precum şi Drepții Vechiului Legământ, pe care Domnul i-a mântuit prin pogorîrea Sa la Iad.

Oare părinții, frații, surorile, copiii, rudele şi prietenii noştri răposați aparțin Bisericii nevăzute?
De bună seamă, cu o singură condiție – să fi trăit şi să fi murit Creştini.

Care Biserică este mai numeroasă, cea văzută sau cea nevăzută?

Cea nevăzută este mult mai numeroasă. Şi acest număr creşte neîncetat.

Este vreo legătură între Biserica văzută şi cea nevăzută?
Este. Noi o numim părtăşia sfinților.

Ce înseamnă „părtăşia sfinților"?
Rugăciunile şi faptele de milostenie ale mădularelor vii pentru cei răposați pe de o parte, precum şi rugăciunile şi mijlocirea celor răposați pentru cei vii, pe de alta.

Care sânt însuşirile de căpătâi ale Bisericii lui Hristos?
Biserica lui Hristos este Una, Sfântă, Sobornicească şi Apostolească.

De ce spunem că Biserica este „una"?
Pentru că ea este un singur trup duhovnicesc cu un singur cap, Iisus Hristos, şi cu un singur Sfânt Duh, Care sălăşluieşte în ea. Sfântul Apostol vorbeşte despre unirea în şapte chipuri a Bisericii, zicând: „(Este) un trup şi un Duh, (...) o nădejde; un Domn, o credință, un botez, un Dumnezeu şi Tatăl tuturor."[3] /Efeseni 4:4-6/

Cum trebuie înțeleasă autocefalia fiecărei Biserici locale din sânul Bisericii Ortodoxe Răsăritene?
Fiecare Biserică este autonomă în folosirea limbii

3 Conform originalului Grecesc, *un/o* are aici funcție de numeral, nu de articol nehotărît (precum şi în toate locuri unde se întâlneşte în Crez). *(n.red.)*

poporului, într'o anumită măsură în ceea ce priveşte organizarea externă, care se supune Dreptului Canonic. Altminteri, ele sânt dependente unele de altele ca mădulare ale aceluiaşi trup unic al lui Hristos, ca ramuri ale aceluiaşi copac, ce îşi trag seva din aceeaşi rădăcină şi prin aceleaşi artere.

Care sânt astăzi Bisericile autocefale în Biserica Ortodoxă Răsăriteană?
Biserica Constantinopolei, a Ierusalimului, a Alexandriei, a Antiohiei, Biserica Greacă, a Ciprului, a Sinaiului, Sârbă, Bulgară, Rusă, Română, Georgiană, Albaneză, Poloneză, Cehă şi Slovacă.

Sânt acestea asemenea (egale) între ele?
Sânt egale, pricină pentru care se numesc Biserici-surori. Biserica Rusiei şi cele din Balcani mai numesc încă Biserica Constantinopolei „Biserică-Mamă" pentru că de la Constantinopole (Bizanț) au primit Creştinismul.

Care este cea mai înaltă autoritate în Biserica Ortodoxă a Răsăritului?
Sinodul Ecumenic, care cuprinde reprezentanții tuturor Bisericilor autocefale surori.

Care este cea mai înaltă autoritate în Bisericile locale?
Patriarhul, Mitropolitul sau Arhiepiscopul, împreună cu Sinodul Episcopilor.

Se poate mântui omul în afara Bisericii?
Nu se poate mântui, pentru că Biserica este vistierul

harului lui Dumnezeu, fără de care nimeni nu se poate mântui – ca o mâna desprinsă de trup.

De ce se numeşte Biserica „sfântă”?
Pentru că ea este sfinţită prin sfinţenia Întemeietorului ei, Iisus Hristos, prin cuvintele Sale sfinte, prin faptele, prin jertfa Sa şi pentru că scopul ei este să-i sfinţească pe oameni. Şi, în sfârşit, pentru că a dat şi nu conteneşte să dea mulţime de sfinţi şi mucenici.

Ce scrie în Sfânta Scriptură despre sfinţenia Bisericii?
Iată un exemplu: „Hristos au iubit Biserica şi pre sine s’au dat pentru dânsa, ca pre ea să o sfinţească, curăţindu-o cu baia apei întru grai, ca să o puie înainte pre ea luişi slăvită Biserică, neavând întinăciune, au zbârcitură, au altceva de acest fel, ci ca să fie sfântă şi fără de prihană.” /Efeseni 5:25-27/

Păcătoşii din Biserică o întinează oare pe aceasta cu păcatele lor?
Păcătoşii se întinează pe ei înşişi, nu Biserica întreagă – aşa după cum nici fumul ce iese pe coş nu poate să strice întreaga atmosferă a Pământului.

Îi ajută Biserica pe păcătoşi să se îndrepte?
Da, foarte mult. Aceasta şi este una din datoriile de căpătâi ale Bisericii, de a-i curăţa pe păcătoşi de păcatele lor şi de a-i face mădulare sfinţite din sfânta familie a lui Dumnezeu.

Ce face Biserica în privinţa păcătoşilor care

resping cu încăpățânare chemarea ei la pocăință?
Pe aceştia îi taie din trupul ei ca pe nişte mădulare necurate, după cuvintele lui Hristos: „Iar de nu va asculta nici de biserică, fie ție ca un păgân şi ca un vameş." /Matthei 18:17/

De ce se numeşte Biserica „sobornicească"?
Pentru că nu este îngrădită de spațiu, timp, rasă sau limbă. Ea este menită întregii omeniri. Domnul cel Înviat i-a îndrumat astfel pe Apostoli: „Mergând, învățați toate neamurile." /Matthei 28:19/

Mai este vreo pricină pentru care numim Biserica „sobornicească"?
Biserica se mai numeşte sobornicească (universală) şi pentru că în ea sânt cuprinse toate adevărurile şi toate mijloacele trebuincioase pentru mântuirea fiecărui suflet omenesc din lume.

De ce se numeşte Biserica „apostolească"?
Pentru că în Biserică s'au păstrat deplinătatea duhului, învățăturii şi lucrării Apostolilor lui Hristos.

Oare trebuie Biserica să se supună întru toate Apostolilor?
Întru toate.

De ce?
Pentru că Hristos i-a ales pe Apostoli şi le-a dat putere să vorbească şi să lucreze în numele Său. El a spus: „Încă şi voi mărturisiți, că dintru început cu mine sânteți." /Ioánn 15:27/

Trebuie să-i ascultăm pe Apostoli aşa cum Îl ascultăm pe Hristos?

Trebuie, pentru că El le-a spus Apostolilor: „Cine priimeşte pre voi, pre mine priimeşte." /Matthei 10:40/ Şi mai mult, El a osândit oraşele care nu-i vor primi pe Apostoli cu aceste cuvinte înfricoşătoare: „Amin zic vouă, mai lesne va fi pământului Sodomului şi Gomorrului în ziua judecății, decât cetății aceleia." /Matthei 10:15/

Ce putere deosebită le-a dat Domnul Apostolilor Săi?

Să lege şi să dezlege. „Oricâte veți lega pre pământ, vor fi legate în cer; şi oricâte veți dezlega pre pământ, vor fi dezlegate în cer." /Matthei 18:18/ Şi la fel, în legătură cu aceasta: „Cărora veți ierta păcatele, ierta-se-vor lor; cărora veți ținea, ținute vor fi." /Ioánn 20:23/

Ce este „succesiunea apostolească"?

Ierarhia legiuită, adică şirul neîntrerupt al înmânării harului şi stăpâniei în Biserică de la Apostoli la episcopi, iar de la episcopi la preoți şi diaconi, prin hirotonie.

A păstrat străvechea noastră Biserică Răsăriteană în chip neştirbit succesiunea apostolească?

Da.

Este pentru noi o fericire şi o cinste că ne-am născut şi am crescut în sânul acestei Biserici?

Într'adevăr, este. Trebuie să mulțumim lui Dumnezeu şi părinților noştri pentru aceasta.

Care este punctul al 10-lea din Simvolul Credinței?
Mărturisesc un Botez întru lăsarea păcatelor.

Ce este botezul?
Este o sfântă treaptă de început (sau sfântă slujbă), prin care ne facem mădulare legiuite ale Bisericii.

Câte Sfinte Taine sânt în Sfânta Biserică Ortodoxă?
Sânt şapte Sfinte Taine: Botezul, Mirungerea, Împărtăşania, Spovedania, Preoția, Cununia şi Maslul.

De ce în Simvolul Credinței este pomenită numai Sfânta Taină a Botezului?
Mai întâi de toate pentru că prin Sfânta Taină a Botezului noi primim har, ca fii nou-născuți ai lui Dumnezeu, spre a fi Creştini. Numai după aceasta ne este îngăduit să ne apropiem de celelalte Sfinte Taine, pentru sporirea noastră duhovnicească.

Mai este şi vreo altă pricină?
O altă pricină este şi aceea că în vremea în care s'a alcătuit Simvolul Credinței au existat dispute între Părinții Bisericii Ortodoxe şi unii eretici cu privire la Sfânta Taină a Botezului; pe când în privința celorlalte Sfinte Taine nu erau neînțelegeri.

De ce spunem „un (singur) botez"?[4]
Pentru că Sfântă Taină a Botezului se săvârşeşte o

4 Vezi nota 3. *(n.red.)*

singură dată unei persoane şi nu poate fi repetată. Aşa cum trupeşte ne naştem o singură dată, tot astfel şi duhovniceşte ne putem naşte numai o singură dată. Botezul este naşterea noastră duhovnicească.

Punctul al 11-lea din Simvolul Credinței

Care este punctul al 11-lea din Simvolul Credinței?
Aştept învierea morților.

Ce înseamnă „învierea morților”?
Înseamnă că Dumnezeu, prin puterea Sa, va face nemuritoare nu numai sufletele, ci şi trupurile noastre. Mai înseamnă şi că fiecare suflet nemuritor va fi, după faptele sale, înveşmântat în trupul său nemuritor.

Sânt deosebiri între trupuri?
Sânt. Există trupuri fireşti şi trupuri duhovniceşti. /I Corintheni 15:44/

Morții vor învia în aceleaşi trupuri cu care au fost îngropați?
Nu, aceste trupuri sânt vremelnice. Ei vor învia în trupurile duhovniceşti, ce sânt nepieritoare.

Cum îi va învia Dumnezeu pe cei morți?
Prin cuvântul Său – după cum tot prin cuvântul Său a făcut şi lumea, tot astfel cum prin cuvântul Său a înviat o copilă moartă, şi pe un tânăr mort, şi pe Lazăr. Tot astfel va fi şi la învierea cea de obşte. „Morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu, şi cari vor auzi, vor fi vii.” /Ioánn 5:25/

Ce se va întâmpla cu cei vii în clipa învierii morților?
Trupurile lor vor fi preschimbate „într'o clipită" în trupuri duhovniceşti, după faptele şi caracterul lor.

Când va avea loc învierea cea de obşte?
La sfârşitul lumii, când Dumnezeu va găsi că s'a împlinit numărul celor mântuiți şi aleşi.

În ce stare sânt sufletele celor morți până la înviere?
Sânt într'o stare care precede fericirea sau chinurile veşnice, după faptele fiecăruia săvârşite cât timp au fost în trupurile lor, pe pământ.

La care judecată este osândit sufletul, pentru o vreme, la fericire sau la chin?
La aşa numita Judecată de sine sau vremelnică.

Când are loc Judecata de sine?
Îndată după moartea omului.

La care judecată este omul osândit la fericire sau la chinuri veşnice?
La Judecata cea de obşte sau cea de apoi, care se mai numeşte şi Înfricoşata Judecată.

Când va fi Judecata de Apoi ?
La sfârşitul lumii, după învierea morților.

Ce deosebire este între Judecata de sine şi Judecata de Apoi?
La Judecata de sine este judecat doar sufletul unei

persoane, pe când la Judecata de Apoi vor fi judecate sufletul şi trupul, împreună.

De ce nu se pot împărtăşi sufletele drepților de fericirea veşnică în Împărăția Cerurilor îndată după ieşirea din viața aceasta?
Pentru că ei ne aşteaptă pe noi, toți ceilalți, pe care nu ne-au uitat şi pentru care se luptă veşnic şi cu râvnă.

Mai este vreo altă pricină?
Da. Sufletele drepților aşteaptă să se unească cu trupurile lor înviate, întocmai ca şi Hristos. Mulțimea de ființe omeneşti se va deosebi de mulțimea îngerilor în Împărăția cerurilor prin aceea că cele dintâi vor fi în trupuri duhovniceşti, pe când îngerii sânt desăvârşit netrupeşti.

Punctul al 12-lea din Simvolul Credinței

Care este punctul al 12-lea din Simvolul Credinței?
(Aştept) Şi viața veacului ce va să fie.

Ce este viața veacului care va să fie?
Este viața care va fi după moartea şi învierea noastră.

Cum va fi viața drepților veacului care va să fie?
O viață dreaptă şi deplină în prezența şi împreună cu Dumnezeu şi cu casnicii cereşti ai Domnului; viața curăției de cleştar şi a slavei dumnezeieşti, a luminii şi bucuriei veşnice.

Ce a spus Hristos despre drepții veacului care va să fie?

El a spus: „Atunci drepții vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor. Cela ce are urechi de auzit, să auză.” /Matthei 13:43/

Oare se vor bucura toți drepții în aceeaşi măsură de slavă şi fericire?
Deşi toți se vor bucura de slavă şi fericire, după cuvintele apostolului /II Corintheni 2:4/, drepți se vor deosebi aşa cum se deosebesc între ele Soarele, Luna şi stelele, precum s'a spus: „Alta (este) slava Soarelui, şi alta slava Lunii, şi alta a stelelor: că stea de stea se osebeşte în slavă.” /I Corintheni 15:41/

De ce nu-i mântuieşte Dumnezeu, în nemărginita Sa milostivire, şi pe păcătoşii îndărătnici, pe cei fără-de-lege şi pe athei?
Pentru că aceştia nu doresc să fie mântuiți. Ei resping chemarea lui Dumnezeu, disprețuiesc crucea lui Hristos, se împotrivesc legii lui Dumnezeu, prigonesc Biserica şi pe credincioşi; într'un cuvânt, stau de partea Satanei, împotriva lui Dumnezeu şi niciodată nu se căiesc: „N'au crezut adevărului, ci au binevoit întru nedreptate.” /II Thessalonikeni 2:12/

Se pot pocăi păcătoşii după moarte?
Nu. Oamenii pot alege numai în lumea aceasta: ori să fie slujitori de bunăvoie ai lui Hristos, ori ai Satanei. După moarte, fiecare se va alătura stăpânului său, pe care l-a ales şi l-a urmat în viața sa. Domnul Iisus a spus despre slujitorii săi: „Unde sânt eu, acolo şi slujitorul meu va fi.” /Ioánn 12:26/

III
CELE ŞAPTE SFINTE TAINE

Ce numim Sfântă Taină?
O Sfântă Taină este o lucrare sfinţitoare văzută, prin care nevăzuta putere mântuitoare, numită har dumnezeiesc, revarsă daruri minunate asupra celor ce o primesc.

Ce este harul lui Dumnezeu?
Harul lui Dumnezeu sânt acele daruri ale lui Dumnezeu pe care Dumnezeu-Tatăl le dă prin Sfântul Duh şi pentru lucrarea Fiului.

Care sânt aceste daruri?
Toate darurile bune cu putinţă, care sânt de trebuinţă pentru naşterea din nou, sfinţirea şi mântuirea noastră.

Ne mântuim numai prin harul lui Dumnezeu?
Da, dacă cu voie slobodă primim harul dumnezeiesc, prin credinţa cea vădită de buna făptuire.

Câte Sfinte Taine sânt în Biserica Ortodoxă?
Sânt şapte: Botezul, Mirungerea, Împărtăşania, Spovedania, Preoţia, Cununia şi Maslul.

Care dintre Sfintele Taine pot fi repetate şi care nu?

Nu pot fi repetate Botezul, Mirungerea şi Preoția. Celelalte pot fi săvârşite de mai multe ori.

Sfânta Taină a Botezului

Ce este Sfânta Taină a Botezului?
Este Sfânta Taină prin care omul botezat se curăță de toate păcatele, personale sau moştenite, şi intră ca fiu nou-născut al lui Dumnezeu în Biserica lui Hristos.

Care este cea mai însemnată lucrare în aceasta Sfântă Taină?
Întreita-afundare în apă, în numele Sfintei Treimi: al Tatălui, şi al Fiului, şi al Sfântului Duh, cu rugăciunile rânduite spre a fi rostite de preot.

După a cărui poruncă ne încredințăm că botezul este de trebuință pentru fiecare mădular al Bisericii?
Potrivit poruncii lui Hristos: în primul rând, urmând propria Sa pildă; în al doilea rând, urmând povețele pe care El le-a dat ucenicilor Săi: „Drept aceea, mergând învățați toate neamurile, botezând pre ei întru numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh." /Matthei 28:19/; în al treilea rând, luând aminte la povața Sa hotărâtă: „De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu." /Ioánn 3:5/

Ce înțeles are întreita afundare şi scoatere din apă a celui ce se botează?
Întreita afundare în apă semnifică moartea în pă-

catele împotriva Sfintei Treimi, iar întreita scoatere din apă înseamnă viața în Sfânta Treime.

Care sânt cele trei lucruri pe care preotul le cere de la cel ce se botează?
Lepădarea de Satana, pocăință şi dreapta mărturisire a credinței (Simvolul Credinței).

Când se botează copiii mici, cine face lepădarea, pocăința şi mărturisirea de credință în numele lor?
Naşul, care este chezaş în această împrejurare.

Ce îndatorire are naşul?
Să învețe sau să ajute la învățarea tuturor adevărurilor Creştine, precum şi la educația copilului care se botează.

Ce fel de cinste se dă naşului?
Printre ortodocşi, naşului i se acordă o cinste însemnată, ca unui duhovnicesc părinte.

De ce trebuie să fie botezați copiii?
În primul rând, de teamă ca nu cumva copilul, dacă moare nebotezat, să se despartă de familia Creştină şi, pentru aceasta, să se numere la Judecata de Apoi cu păgânii. În al doilea rând, pentru că Apostolii au botezat copii. /Faptele Apostolilor 10:44; I Corintheni 1:16/ În al treilea rând, Domnul Iisus a iubit foarte mult copiii. El a poruncit: „Lăsați copiii să vină la mine." /Marcu 10:14/

Cum sânt considerați părinții care, din nechibzuință, lasă să le moară nebotezați copiii?

Ca ucigaşi ai propriilor copii.

Ce trebuie făcut dacă nu este preot, iar copilul este foarte bolnav?
În aceasta situație deosebit de serioasă, Biserica îngăduie oricărui Creştin ortodox (bărbat sau femeie) să săvârşească Botezul în formula lui cea mai scurtă – adică afundarea copilului în apă, rostind cuvintele: *Botează-se robul lui Dumnezeu (numele), în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, Amin.* Iar dacă copilul supraviețuieşte, preotul va săvârşi până la capăt slujba Botezului şi va face Sfânta Taină a Mirungerii.

Sfânta Taină a Mirungerii

Ce este Sfânta Taină a Mirungerii?
Aceasta este Sfânta Taină prin care cel botezat primeşte darurile Sfântului Duh: putere, înțelepciune şi alte haruri care îl ajută să păstreze dreapta credință şi să ducă o viață de sfințenie.

Cum se săvârşeşte această Sfântă Taină la cei botezați?
Preotul unge anumite mădulare ale trupului celui botezat cu Sfântul Mir, rostind cuvintele: *Pecetea darului Duhului Sfânt, Amin.*

De unde sânt luate aceste cuvinte?
De la Sfântul Apostol Pavel, care a spus: „Iar cela ce adeverează pre noi împreună cu voi întru Hristos, şi au uns pre noi, Dumnezeu este, carele au şi pecetluit pre noi şi au dat arvuna Duhului întru inimile noastre.” /II Corintheni 1:21-22/

De ce se unge mai întâi fruntea?
Pentru a se sfinți cugetul, şi pentru a cugeta la Dumnezeu şi la Legea Sa.

De ce pieptul?
Pentru a se sfinți inima şi pentru a-L iubi pe Dumnezeu.

De ce ochii?
Pentru a-i sfinți şi pentru a vedea bunătatea lui Dumnezeu din fiecare făptură.

De ce urechile?
Pentru a le sfinți şi pentru a asculta cuvintele lui Dumnezeu.

De ce obrajii?
Pentru a se sfinți, şi pentru a vădi bucuria când vei face binele şi ruşinea când vei păcătui.

De ce gura?
Pentru a o sfinți spre a putea slăvi pe Domnul Dumnezeu, şi a grăi totdeauna adevărul şi binele.

De ce mâinile?
Pentru a le sfinți spre a săvârşi întotdeauna fapte bune şi alese înaintea lui Dumnezeu.

De ce picioarele?
Pentru a le sfinți şi pentru a merge pe calea Creştină cea dreaptă ce duce la Împărăția lui Dumnezeu.

Cum am putea numi toate acestea, pe scurt?

Pentru a se sfinți omul pe de-a întregul, şi suflet şi trup; spre a fi sfânt, aşa cum Dumnezeu este sfânt.

Este drept să se săvârşească Sfânta Taină a Mirungerii îndată după Botez?
Este drept, potrivit Sfintei Scripturi şi Sfintei Predanii. Pentru că botezul cu apă înseamnă curățire, iar mirungerea înseamnă sfințire prin Sfântul Duh. Citiți aceste versete: I Ioánn 2:20-27; II Corintheni 1:21-22; Faptele Apostolilor 7:14-16. Nu trebuie despărțite una de cealaltă (citiți şi la Cartea Ieşirii 29:4-7).

Preotul este cel ce săvârşeşte Sfânta Taină a Mirungerii?
Da, însă nu fără participarea episcopului la ea. Episcopii pregătesc şi sfințesc Sfântul şi Marele Mir, fără de care preotul nu poate săvârşi Sfânta Taină a Mirungerii.

Era în Vechiul Legământ vreo rânduială care să preînchipuie Sfânta Taină a Mirungerii?
Da. Vechii împărați erau unşi. /I Împărați 9:1; 16:13; Psalm 79:20/ Acum toți Creştinii sânt unşi, pentru că Hristos „au făcut pre noi împărați şi preoți lui Dumnezeu şi Tatălui său." /Apocalipsa 1:6/

Sfânta Taină a Împărtăşaniei

Ce este Sfânta Taină a Împărtăşaniei?
Împărtăşania este Sfânta Taină în care evlavioşii Creştini primesc, în chipul pâinii şi a vinului, adevăratul Trup şi Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos.

Cine a rânduit Sfânta Taină a Împărtăşaniei?
Domnul nostru Iisus Hristos, înaintea ucenicilor Săi, la cea de pe urmă Cină dinaintea pătimirii şi morţii Sale.

Cum a rânduit El această Sfântă Taină?
Se înfăţişează în Sfânta Evanghelie: „Şi mâncând ei, luând Iisus pâinea şi binecuvântând, au frânt şi au dat ucenicilor, zicând: Luaţi, mâncaţi; acesta este trupul meu. Şi luând păharul şi mulţămind, au dat lor, zicând: Beţi dintru acesta toţi, că acesta este sângele meu al legământului celui nou, carele pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor." /Matthei 26:26-28/

În cursul cărei sfinte slujbe, în biserică, se pregăteşte şi se primeşte Sfânta Taină a Împărtăşaniei?
În cadrul celei mai însemnate slujbe bisericeşti, numită Sfânta Liturghie.

De ce este Sfânta Liturghie cea mai însemnată dintre toate slujbele bisericeşti?
Pentru că ea înfăţişează întreaga dramă a vieţii lui Hristos, de la naştere până la înălţarea Sa la cer.

Care este cel mai însemnat moment al Sfintei Liturghii?
Sfinţirea pâinii şi a vinului, săvârşită de episcop sau preot.

De ce se săvârşeşte neîncetat această Sfântă Taină în Biserică?
Pentru că Hristos a poruncit: „Aceasta faceţi întru pomenirea mea." /Luca 22:19/

De ce trebuie să ne împărtăşim?
Pentru că de aceasta ține viața noastră veşnică. Hristos a spus: „Cela ce mănâncă trupul meu şi bea sângele meu are viață vecĭnică, şi eu voiŭ învia pre el în ziua cea de apoi." /Ioánn 6:54/

Care sânt urmările neprimirii Împărtăşaniei?
În acest caz sântem în primejdie de moarte, căci Domnul a spus foarte lămurit: „De nu veți mânca trupul Fiului Omului şi nu veți bea sângele lui, nu veți avea viață întru voi." /Ioánn 6:53/

Cum trebuie să ne pregătim pentru primirea Sfintei Taine a Împărtăşaniei?
Prin post şi rugăciune, prin mărturisirea păcatelor noastre şi iertarea celor ce ne-au greşit.

Ce primim prin Sfânta Taină a Împărtăşaniei?
Îl primim în noi pe Însuşi Hristos cel viu, şi astfel uniți cu El avem viață veşnică, după cuvintele Lui: „Cela ce mănâncă trupul meu şi bea sângele meu, întru mine rămâne şi eu întru el," /Ioánn 6:56/ „şi cel ce mă mănâncă, va fi prin mine viu." /Ioánn 6:57/

Poate fi acestea înfățişate mai limpede, printr'o comparație?
Copiii iau de la mamele lor lapte, care este de fapt trupul şi sângele mamei, iar cu această hrană trupurile cresc. Asemenea şi noi: prin Sfânta Împărtăşanie, luăm Trupul şi Sângele lui Hristos şi, cu această hrană, sufletele noastre cresc şi se desăvârşesc.

Ce se mai poate spune despre această hrană a sufletelor noastre?

Trupurile noastre sânt din pământ şi de aceea se hrănesc cu hrană pământească, dar sufletele noastre sânt de obârşie cerească, pentru aceea trebuie să se hrănească cu hrană cerească. Şi Hristos a spus despre Sine: „Aceasta este pâinea carea din cer s'au pogorît." /Ioánn 6:58/

De câte ori ar trebui să ne împărtăşim?

De cel puțin patru ori pe an (în cele patru posturi), dar se cuvine şi este bine să ne împărtăşim cât mai des, după pregătirea celui ce se împărtăşeşte. Deosebit de însemnată este împărtăşania la vreme de boală.

Ce rugăciune trebuie să spunem înainte de a primi Sfânta Taină a Împărtăşaniei?

Crez, Doamne, şi mărturisesc, că Tu eşti adevărat Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui Viu, Carele ai venit în lume pre păcătoşi a mântui, dintre carii cel dintâi sânt eu. Încă crez că acesta însuşi este preacurat Trupul Tău, şi acesta însuşi este cinstit Sângele Tău. Rogu-mă dar Ție, miluieşte-mă, şi iartă mie greşalele mele, cele de voie şi cele fără de voie, cele cu cuvântul, cele cu lucrul, cele întru ştiință şi întru neştiință; şi mă învredniceşte, neosândit a mă împărtăşi cu preacuratele Tale Taine, întru lăsarea păcatelor, şi întru viața vecĭnică. Amin.

Sfânta Taină a Spovedaniei

Ce este Sfânta Taină a Spovedaniei?

Este Sfânta Taină prin care ni se iartă păcatele, dacă

le mărturisim, şi prin care dobândim din nou împăcarea cu Dumnezeu.

Ce păcate se iartă prin aceasta Sfântă Taină şi ce păcate nu se iartă?

Ni se iartă toate păcatele care le-am săvârşit după Botez, le-am mărturisit preotului şi pentru care ne-am pocăit. Totuşi, păcatul nu poate fi iertat numai prin pocăință, fără Botez. De asemenea, unele păcate de moarte nu pot fi iertate „nici în veacul de acum, nici în cel viitor," după cuvintele lui Hristos. /Matthei 12:32/

Ce este de trebuință pentru această Sfântă Taină?

Mărturisirea păcatelor înaintea preotului, după care preotul citeşte rugăciunile şi, în numele Sfintei Treimi, dă dezlegare celui ce se pocăieşte.

Cum putem şti că sânt iertate păcatele celui ce se pocăieşte?

Ştim aceasta din Sfânta Scriptură şi din Sfânta Predanie. Hristos a iertat păcatele celor ce s'au pocăit, la fel au făcut şi Apostolii. Din Sfânta Predanie aflăm multe pilde de păcătoşi care s'au pocăit pentru păcatele lor, şi-au îndreptat viața şi au ajuns sfinți.

Cine a dat episcopilor şi preoților putere a ierta păcatele?

Însuşi Domnul Iisus Hristos, care le-a spus Apostolilor Săi: „Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, ierta-se-vor lor; cărora veți ținea, ținute vor fi." /Ioánn 20:22-23/

Dacă cineva care a greşit a primit iertare de la cel faţă de care a greşit, mai este nevoie să meargă la preot pentru a se spovedi?

Este bine şi se cuvine să ne spovedim, căci fiecare păcat pe care l-am săvârşit înaintea oamenilor l-am săvârşit şi înaintea lui Dumnezeu. Nu este păcat care să nu rănească pe Dumnezeu. De aceea este nevoie să mergem întotdeauna la preotul lui Dumnezeu, pentru spovedanie şi iertare.

Cu ce aplecare sufletească trebuie să mergem la preot pentru mărturisire?

Cu pocăinţă adevărată şi inimă înfrântă, având simţământul iertării tuturor celor care ne-au greşit şi cu hotărârea să dăm ascultare preotului căruia ne spovedim, dacă ne dă epitimie.

Ce fel de epitimie (canon de pocăinţă) ne poate da preotul?

Epitimiile pot fi felurite, după greutatea păcatelor noastre. De pildă: să postim, să ne rugăm, să despăgubim pe acela pe care l-am păgubit, să facem fapte de milostenie sau chiar să fim opriţi de la primirea Sfintei Taine a Împărtăşaniei pentru o anumită vreme.

Trebuie să mergem des la Sfânta Taină a Spovedaniei?

Cu cât mai des, cu atât mai bine. Trebuie să ne mărturisim păcatele înainte de a primi Sfânta Taină a Împărtăşaniei. Este de neapărată trebuinţă să ne spovedim la vreme de boală, căci nu ştim vremea morţii noastre. Pentru aceea trebuie să fim pregătiţi, pe deplin pregătiţi, să ne alăturăm familiei cereşti

a lui Dumnezeu, ca fii ai lui Dumnezeu pocăiți, sloboziți de păcate şi binecuvântați.

Sfânta Taină a Preoției

Ce este Sfânta Taină a Preoției?
Este Sfânta Taină prin care Duhul Sfânt, prin punerea mâinilor episcopului, împărtăşeşte celui hirotonit episcop sau preot harul şi dreptul de a săvârşi celelalte Sfinte Taine şi de a călăuzi viața duhovnicească a oamenilor.

Câte trepte are Preoția?
Sânt trei trepte: episcop, preot şi diacon.

Ce deosebiri sânt între aceste trei trepte ale preoției?
Episcopul poate săvârşi toate cele şapte Sfinte Taine, preotul pe toate, în afară de Taina Preoției, iar diaconul îi ajută pe episcop şi pe preot, însă nu poate săvârşi singur nici una dintre Sfintele Taine.

Care sânt treptele clerului inferior în Biserica Ortodoxă?
Citeții, ipodiaconii şi diaconițele.

Cine îl hirotoneşte pe episcop?
Doi sau mai mulți episcopi.

Cine îl hirotoneşte pe preot?
Episcopul.

Ai căror urmaşi sânt episcopii?

Episcopii sânt urmaşii Apostolilor.

Cine a aşezat ierarhia în Biserică?
Însuşi Domnul Hristos, ca întâiul Arhiereu. /Evrei 5:4-6/ El, ca izvor a toată stăpânirea şi a toate drepturile în Biserica Sa, a dat Apostolilor puterea de a învăța, tămădui şi ierta păcatele.

Care este deplinătatea ierarhiei?
Mai întâi Hristos, ca veşnic Arhiereu şi Cap al Bisericii; apoi, de la El, Apostolii; din Apostoli, episcopii şi, din episcopi, preoții şi diaconii.

De ce este nevoie de punerea mâinilor în această Sfântă Taină?
Mai întâi, pentru că aşa au făcut Apostolii. /I Timothei 4:14; 5:22/ Prin punerea mâinilor, în această Sfântă Taină se dăruieşte celui hirotonit putere duhovnicească şi, astfel, se săvârşeşte o legătură legiuită între stăpânirea bisericească şi slujirea sfântă.

Poate fi vreo obşte bisericească care să nu recunoască şi să nu se supună unui episcop?
Nu poate fi, pentru că o astfel de obşte se desparte de trupul Bisericii Ortodoxe Soborniceşti şi se lipseşte pe sine de dumnezeiescul har.

De ce îl numim pe preot „părinte"?
Pentru că, prin preoți, în Sfânta Taină a Botezului, ne-am născut din nou ca fii ai lui Dumnezeu; prin preoți, în Sfânta Taină a Împărtăşaniei, primim hrană cerească (Trupul şi Sângele lui Hristos); prin ei, în Sfânta Taină a Pocăinței, primim iertare de păcate,

iar în celelalte Sfinte Taine primim darurile deosebite ale Sfântului Duh. Pe lângă aceasta, preoții se roagă neîncetat pentru noi, ne învață, ne povățuiesc, ne mustră şi ne călăuzesc. Care va să zică, ei sânt cu adevărat părinții noştri duhovniceşti. De bună seamă, fiecare dintre ei trebuie să fie vrednic de acest nume şi de această mare slujire.

Sfânta Taină a Cununiei

Ce este Sfânta Taină a Cununiei?

Sfânta Taină a Cununiei sau căsătoria este sfânta taină prin care Duhul Sfânt uneşte într'o ființare pe un Creştin şi o Creştină, care declară cu hotărâre înaintea preotului că se vor iubi toată viața unul pe altul şi vor fi credincioşi unul altuia; ei primesc binecuvântare spre naşterea şi creşterea copiilor.

Cum a binecuvântat Dumnezeu întâia familie?

Domnul Dumnezeu i-a binecuvântat în Rai pe strămoşii noştri Adam şi Eva, şi le-a spus: „Creşteți şi vă înmulțiți şi umpleți pământul." /Facerea 1:28/

Cum este această unire în căsnicie dintre bărbat şi femeie?

Este cea mai strânsă dintre toate legăturile omeneşti, căci s'a zis: „Pentru aceea va lăsa omul pre tatăl său şi pre muma sa şi se va lipi de femeia sa, şi vor fi amândoi un trup." /Facerea 2:24/

A întărit Domnul Hristos această lege veche a căsătoriei?

Da. El a repetat aceleaşi cuvinte ale Vechiul Tes-

tament şi, vorbind împotriva ruperii căsătoriei, a adăugat: „Ce au împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă."/Matthei 19:6/

A sfinţit Domnul Hristos căsătoria?
Hristos a sfinţit căsătoria prin luarea parte la nunta din Cana Galileii şi prin preschimbarea apei în vin la această nuntă. /Ioánn 2/

A dat El prin aceasta căsătoriei un înţeles mai adânc?
Da. Aşa cum apa s'a preschimbat în vin, tot astfel, prin prezenţa Sa, iubirea trupească se preschimbă în iubire duhovnicească a două suflete.

A adus Noul Legământ vreo schimbare cu privire la naşterea de copii?
În vremea de dinainte de Creştinism, naşterea de copii avea ca scop *umplerea pământului*, pe când căsătoria Creştină are ca scop umplerea Bisericii lui Hristos pe pământ şi în cer, iar în cele din urmă – umplerea Raiului.

Are căsătoria Creştină un înţeles simbolic mai adânc?
Are. Sfântul Apostol Pavel aseamănă legătura căsătoriei dintre bărbat şi femeie cu unirea dintre Hristos şi Biserica Sa: *Bărbatul este capul femeii, aşa cum Hristos este Capul Bisericii.* La fel cum bărbatul şi femeia se fac una în căsnicie, la fel sânt una şi nedespărţiţi Hristos şi Biserica Sa.

Ce este Sfânta Taină a Maslului?
Maslul este Sfânta Taină în care, prin rugăciunile preoţilor şi ungerea bolnavului cu untdelemn sfinţit, se împărtăşeşte harul lui Dumnezeu spre tămăduirea celui bolnav.

Ce se înţelege aici prin boală?
Îmbolnăvirea sufletului sau a trupului.

Cum lucrează harul lui Dumnezeu în această Sfântă Taină?
Harul tămăduieşte trupul de slăbiciuni şi curăţă sufletul de păcate.

De când se săvârşeşte această Sfântă Taină în Biserică ?
Din vremea lui Hristos. După porunca lui Hristos, Apostolii au mers să propovăduiască Evanghelia şi, printre alţi oameni, „ungeau cu untdelemn pre mulţi bolnavi şi-i tămăduiau." /Marcu 6:13/

Cum s'a transmis săvârşirea acestei Sfinte Taine la episcopi şi preoţi?
Prin porunca Apostolilor. Sfântul Apostol Iacov scrie foarte limpede: „Boleşte cineva între voi? Cheme pre preoţii bisericii şi să se roage pentru dânsul, ungând pre el cu untdelemn întru numele Domnului. Şi ruga credinţei va mântui pre cel bolnav şi va ridica pre el Domnul; şi de va fi făcut păcate, se vor ierta lui." /Iacov 5:14-15/

Sfânta Taină a Maslului se săvârşeşte numai pentru cei grav bolnavi sau pe moarte?
Nu, această minunată Sfântă Taină se săvârşeşte şi pentru cei ce sânt uşor bolnavi.

ÎNVĂȚĂTURA BISERICII ORTODOXE RĂSĂRITENE DESPRE SFINTELE TAINE

Schița celor şapte Taine care cuprind şi sfințesc toată făptura omenească.

Biserica spune:	Lumea spune:
1. Botezul Curățirea oamenilor de toate păcatele (prin afundare în apă), care corespunde învățăturii lumeşti despre curăție.	**Apă**
2. Mirungerea Primirea de putere, luminarea prin Duhul Sfânt, care corespunde căutărilor lumeşti spre educație şi instruire.	**Cunoaştere**
3. Împărtăşania Hrănirea sufletului cu pâinea şi vinul dumnezeieşti, care corespund nevoii trupeşti de hrană.	**Hrană**

4. Nunta Jertfă de sine – împreună-lucrare care corespunde ajutorului dat comunității şi înmulțirii oamenilor.	**Binefacere**
5. Pocăința Osândire de sine, curățirea păcatelor personale prin lacrimi, care corespunde învățăturii lumeşti despre dreptate.	**Dreptate**
6. Maslul Tămăduirea sufletului, care corespunde vindecării medicale.	**Sănătate**
7. Hirotonia Călăuzire – îndrumare către Dumnezeu, care corespunde nevoii de rânduială, de autoritate şi de slujba în viața publică.	**Organizare**

IV

LEGEA DUMNEZEIASCĂ A VECHIULUI LEGĂMÂNT

Există trei legi dumnezeieşti:

Cea străveche, cea veche, şi cea nouă sau de pe urmă. Legea cea mai veche nu a fost scrisă. Ea a fost pecetluită în inima şi în mintea oamenilor, după cum spune şi Sfântul Apostol Pavel despre păgâni: „deşi nu au lege, din fire fac ale legii; aceia lege neavând, ei singuri îşi sânt lege;" prin urmare, „lucrarea legii (este) scrisă întru inimile sale, împreună mărturisindu-le lor cunoştinţa." /Romani 1:19-20; 2:14-15/ Această lege nescrisă, cea mai veche, este comună tuturor urmaşilor lui Adam. Ea este, de asemenea, înmânată prin viu grai din generaţie în generaţie prin strămoşi şi păstrată ca Sfântă Predanie de-a lungul multor veacuri.

Dar, prin lucrarea neîncetată a Satanei şi din pricina firii omeneşti căzute, această lege de căpătâi a firii s'a pierdut treptat din inimile oamenilor. Din această pricină, Dumnezeu, prin Moisì, cu aproape cincisprezece veacuri înainte de Hristos, a dat o lege scrisă. Această lege scrisă se numeşte Dumnezeiasca Lege a Vechiului Legământ.

Nici una dintre aceste două legi nu a putut mântui neamul omenesc de trei rele de căpătâi: satana, păcatul şi moartea. Ele au fost doar legi pregătitoare pentru noua sau cea de pe urmă lege dumnezeiască.

Iar această lege nouă şi de pe urmă s'a dat prin Domnul nostru Iisus Hristos.

Ce este Dumnezeiasca Lege a Vechiului Legământ?
Este legea pe care Dumnezeu a dat-o prin Moisì pe Muntele Sinai, care s'a scris pe două table din piatră ce cuprind cele zece porunci.

Care sânt aceste zece porunci?
1. Eu sânt Domnul Dumnezeul tău; să nu ai alți dumnezei afară de mine.
2. Să nu faci ție chip cioplit, nici asemănarea vreunui lucru din câte sânt în cer sus, şi din câte sânt pre pământ jos, şi din câte sânt în ape subt pământ. Să nu te închini acelora şi să nu slujeşti lor.
3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert.
4. Adu-ți aminte de ziua Sâmbetelor să o sfințeşti pre ea. Şase zile lucrează şi fă toate lucrurile tale. Iar ziua a şaptea este Sâmbăta Domnului Dumnezeului tău.
5. Cinsteşte pre tatăl tău şi pre muma ta, ca să fie ție bine şi să trăieşti mult pre pământul cel bun, carele Domnul Dumnezeul tău îl dă ție.
6. Să nu ucizi.
7. Să nu preacurveşti.
8. Să nu furi.
9. Să nu mărturiseşti strâmb asupra aproapelui tău mărturie mincinoasă.
10. Să nu pofteşti femeia aproapelui tău, să nu pofteşti casa vecinului tău, nici țarina lui, nici sluga lui, nici slujnica lui, nici boul lui, nici înjugătorul lui şi nici o vită a lui şi nici câte sânt ale aproapelui tău.

Cum erau aşezate aceste zece porunci pe două table?

Pe întâia tablă de piatră au fost scrise primele patru porunci, care rânduiesc legătura noastră cu Dumnezeu; iar pe a doua tablă au fost scrise celelalte şase porunci, care rânduiesc legătura noastră cu oamenii.

Întâia poruncă dumnezeiască

Ce ne cere întâia poruncă dumnezeiască?

Să credem într'un singur Dumnezeu, Care este singurul Dumnezeu adevărat şi să lepădăm credința în mai mulți dumnezei ca pe un păcat şi ca pe o înşelare.

Nu era firesc pentru oamenii de atunci să creadă într'un singur Dumnezeu, aşa cum este astăzi pentru noi?

La început a fost firesc, dar, prin înmulțirea păcatelor şi fărădelegilor omeneşti, conştiința oamenilor s'a întunecat şi aceştia şi-au închipuit mulți dumnezei, după patimile lor şi la însuflarea Satanei.

Cum păcătuim împotriva credinței într'un singur Dumnezeu?

Prin închinarea la aşa-zişii oameni mari în locul lui Dumnezeu; prin închinarea la zidire în locul lui Dumnezeu (fie făpturi ale lui Dumnezeu, fie plăsmuiri ale oamenilor); îngăduind să ne intre în inimă îndoiala cu privire la ființarea lui Dumnezeu; prin învățăturile despre Dumnezeu care se deosebesc de credința Părinților noştri; prin despărțirea de Biserica Sobornicească.

Ne opreşte această poruncă să cinstim pe Fecioara Maria, pe îngeri şi pe sfinți?
Nu ne opreşte, căci la aceştia nu ne închinăm ca lui Dumnezeu, ci îi cinstim ca pe mădularele cele mai vrednice ale familiei dumnezeieşti.

De ce, atunci, ne rugăm sfinților?
Pentru că s'a zis: Dumnezeu împlineşte voia celor care Îl iubesc. Sfinții sânt cei mai mari iubitori ai lui Dumnezeu. Prin mijlocirea lor, Dumnezeu ne ajută – iar aceasta o ştim din încercare.

A doua poruncă dumnezeiască

Ce ne cere a doua poruncă dumnezeiască?
Să nu ne închinăm nimănui, fără numai Unuia Dumnezeu. Precum am spus mai înainte, sântem opriți de la închinarea către orice făptură a lui Dumnezeu sau plăsmuire a oamenilor ca la Dumnezeu. Dumnezeu se află mai presus de toate lucrurile Sale şi ale oamenilor.

Atunci de ce cinstim icoanele?
Cinstim icoanele ca pe binecuvântate înfățişări ale Unuia Dumnezeului celui Viu, ale îngerilor Săi, ale sfinților şi mucenicilor, care sânt prieteni şi mijlocitori pentru noi.

Când ne rugăm înaintea icoanei, cui ne rugăm?
Sfântului viu din ceruri, al cărui chip este zugrăvit pe icoană – iar, prin sfânt, lui Dumnezeu cel Unul, Împăratul tuturor Sfinților.

Când sărutăm icoana, ce sărutăm?
Prin buzele noastre sărutăm chipul Sfântului, iar prin gândurile şi inima noastră îl sărutăm pe Sfânt ca pe o persoană adevărată şi vie în Biserica Cerească.

Cine aduce critici Bisericii Ortodoxe pentru cinstirea pe care o dă sfinților şi pentru rugăciunile pe care le înalță către aceştia?
Numai protestanții, care nu au avut parte de experierea duhovnicească a părtăşiei cu sfinții şi nu înțeleg că lucrarea de căpătâi a lui Hristos este să facă din oameni credincioşi şi născuți din nou o familie a lui Dumnezeu, cu cele mai strânse relații, prin întovărăşirea copiilor lui Dumnezeu din cer şi copiilor lui Dumnezeu de pe pământ.

Cum se mai păcătuieşte împotriva credinței într'un singur Dumnezeu?
Când ne purtăm astfel încât pântecele ni se face Dumnezeu, prin mâncare şi băutură peste măsură, /Filippiseni 3:19/ – sau banii şi averea, /Colosseni 3:5/ sau propria noastră persoană, sau statul, națiunea şi civilizația ş.a.

A treia poruncă dumnezeiască

Ce ne cere a treia poruncă dumnezeiască?
Să nu luăm numele lui Dumnezeu în deşert, în discuții necuviincioase.

Ce sântem cu desăvârşire opriți a face, prin această poruncă?
Nu ne este îngăduit să folosim cuvinte necuviincioase

atunci când vorbim despre Dumnezeu; să folosim numele lui Dumnezeu când întărim povestiri neînsemnate sau chiar minciuni; să rostim cuvinte obscene şi triviale, şi să înjurăm de Dumnezeu; să ne încălcăm făgăduința făcută lui Dumnezeu cu jurământ.

Cum trebuie să pomenim numele lui Dumnezeu?
Arareori, numai în rugăciuni şi întotdeauna cu mare cinstire, căci este numele cel mai sfânt, care face să tremure dracii, prin care se binecuvântează oamenii şi lucrurile, se tămăduiesc boli şi se sfințeşte gura care îl rosteşte.

A patra poruncă dumnezeiască

Ce ne cere a patra poruncă dumnezeiască?
Ne cere să cinstim ziua lui Dumnezeu ca zi de odihnă.

Ce înseamnă cuvântul „Sâmbătă" în limba în care a fost scrisă Sfânta Scriptură?
Înseamnă „ziua odihnei," căci în şase zile a zidit Dumnezeu cerul şi pământul, iar în a şaptea zi S'a odihnit.

De ce prăznuim ca zi de odihnă Duminica?
Pentru că Domnul nostru Iisus Hristos a înviat din morți Duminica, în vreme ce Sâmbăta s'a pogorît la iad, lucrând propovăduirea Evangheliei către cei morți şi mântuindu-i.

Care a fost ziua de odihnă pentru Hristos?

Duminica, atunci când a biruit pe cel din urmă vrăjmaş al Său – anume, moartea. În Marea Vineri a biruit păcatele noastre, Sâmbătă a învins împărăția satanei în iad, iar Duminică a biruit moartea prin Învierea Sa. Astfel, cu slavă s'a săvârşit lucrarea mântuirii oamenilor. Şi numai atunci S'a odihnit El. Din această pricină, Duminica este ziua Lui de odihnă – şi a noastră.

Cum trebuie să prăznuim Duminica, ca zi sfântă?
Cu bucurie, pentru biruința lui Hristos asupra morții; prin înfrânarea de la treburile de zi cu zi; prin rugăciune acasă şi la biserică; prin citirea Sfintei Scripturi şi a altor cărți duhovniceşti; prin cugetarea la faptele şi gândurile noastre din cele şase zile care au trecut; prin cercetarea bolnavilor şi prin fapte de milostenie; prin odihnă şi slăvirea lăuntrică a lui Dumnezeu, a Preasfintei Născătoare-de-Dumnezeu, a îngerilor şi a sfinților.

A cincea poruncă dumnezeiască

Ce ne cere a cincea poruncă dumnezeiască?
Să-i cinstim pe tatăl şi pe mama noastră.

Cum trebuie să-i cinstim pe părinții noştri?
Trebuie să îi prețuim, să le ascultăm sfaturile, să prețuim experiența lor, să le fim mulțumitori şi să-i iubim, aşa cum şi ei ne iubesc pe noi; să-i ajutăm la bătrânețe, iar după moartea lor să-i pomenim în rugăciune şi să facem fapte de milostenie, spre pomenirea lor.

De ce este atât de însemnat să ne cinstim părinții?
În primul rând, din pricini foarte limpezi: prin ei, Dumnezeu ne-a dat viață şi ființă; prin jertfirea de sine, prin grijile, prin truda şi jertfele lor neprețuite, ei ne-au crescut şi educat.
În al doilea rând, pentru că părinții noştri, ca un trup, Îl simbolizează pe Dumnezeu-Tatăl, aşa cum noi Îl simbolizăm pe Dumnezeu-Fiul. Aşa că legăturile cu părinții noştri sânt simbolul legăturii noastre cu Dumnezeu, Sfânta Treime în Unime.
În al treilea rând, după cum îi cinstim sau nu pe părinții noştri, tot aşa şi copiii noştri ne vor cinsti sau nu pe noi – aşa cum arată lunga experiență a neamului omenesc.

Care este pedeapsa pentru călcarea acestei porunci?
Foarte grea. În Vechiul Legământ, Dumnezeu a dat poruncă: „Cel ce va grăi de rău pre tatăl său sau pre muma sa, cu moarte să se omoare.” /Ieşirea 21:17/ Noe i-a blestemat pe urmaşii lui Ham, pentru că acesta a batjocorit goliciunea tatălui său. Avesalom, de asemenea, a fost pedepsit cu o moarte înfricoşătoare pentru că s'a ridicat împotriva tatălui său, Împăratul Davíd. /II Împărați 18:9/

Sânt în Sfânta Scriptură pilde care arată că copiii ce ascultă de părinții lor au parte de binecuvântare?
Foarte multe. Minunată este pilda fiilor şi nepoților lui Raháv, care au ascultat porunca părinților lor de a nu bea vin, fapt pentru care Dumnezeu i-a binecuvântat. /Ieremia 35:6-19/

A cinstit Domnul Iisus această poruncă?
A cinstit-o şi prin fapte, şi prin cuvinte. /Matthei 15:3-7; Luca 2:51; Ioánn 19:26/

Oare cinstirea părinţilor ne mai foloseşte şi în alt fel?
Da. Prin cinstirea părinţilor, ne învăţăm şi ne pregătim pentru cinstirea stăpânitorilor – fie duhovniceşti, fie lumeşti.

A şasea poruncă dumnezeiască

De la ce ne opreşte a şasea poruncă dumnezeiască?
Ne opreşte să-l ucidem pe aproapele nostru din pizmă sau din ură, pentru vreun folos sau din răzbunare.

De ce este oprită uciderea aproapelui?
Dumnezeu l-a zidit pe om după chipul Său şi i-a dăruit viaţa. Aşadar, prin uciderea omului ne ridicăm împotriva asemănării lui Dumnezeu din el şi împotriva celor ale lui Dumnezeu. Ceea ce nu putem da, nu avem dreptul nici să luăm.

Cum trebuie să privim sinuciderea?
Întocmai ca şi uciderea. Viaţa noastră nu ne aparţine, ci este a lui Dumnezeu.

Cum trebuie socotită uciderea în vreme de război?
Sânt felurite tipuri de războaie. În Vechiul Legământ se vorbeşte deseori despre război ca lupta lui Dumnezeu. Prin aceasta se înţelege războiul dus pentru dreptate împotriva grozavelor nedreptăţi. Într'un astfel de război, uciderea se îndreptăţeşte şi

se socoteşti un câştig a fi ucis. /Ieşirea 14:13-14; II Paralipomene 20:15/

Sânt mai multe feluri de ucigaşi în vreme de pace?
Sânt ucigaşi ai trupului şi ucigaşi ai sufletului. Ucigaşii sufletului sânt aceia care omoară sufletele oamenilor, stricându-le şi despărţindu-le de Dumnezeu, fiind ei înşişi stricaţi şi păgâni.

De ce sânt oprite duelurile?
Pentru că cei ce iau parte la duel nu respectă nici legile bisericeşti, nici pe cele ale statului. În dueluri cel nevinovat poate să fie ucis, iar vinovatul cruţat.

Cum să înţelegem îngăduirea duelului dintre Davíd şi Goliath?
Acesta nu a fost un duel pricinuit de neînţelegerile personale dintre Davíd şi Goliath, ci o luptă dintre oastea Dumnezeului adevărat şi oastea vrăjmaşilor lui Dumnezeu, a idolatrilor. Davíd a mers împotriva apărătorilor păgânătăţii şi, prin insuflarea şi puterea lui Dumnezeu, a biruit. Ne este o pildă minunată despre călăuzirea şi puterea lui Dumnezeu, şi nu se aseamănă cu duelurile obişnuite.

Care este cel mai vechi şi cel mai mare ucigaş din lume?
Diavolul, despre care Hristos a spus: „Ucigător de oameni a fost dintru început." /Ioánn 8:44/ Dacă nu ar fi oprit de Dumnezeu, ar pierde omenirea toată. Ceilalţi ucigaşi de oameni sânt arme şi unelte ale diavolului.

Din care pricini doreşte diavolul să piardă întregul neam omenesc?
Din ură şi răutate, căci el ştie că oamenilor li s'a rânduit să moştenească Împărăția Cerurilor, pe care el nebuneşte a pierdut-o. Pentru aceasta diavolul se numeşte *urâtor de oameni*.

Din care pricini Dumnezeu apără şi păzeşte viețile omenilor?
Din iubire de oameni. De aceea Dumnezeu se numeşte *iubitor de oameni*.

A şaptea poruncă dumnezeiască

Ce opreşte a şaptea poruncă dumnezeiască?
Sânt oprite legăturile trupeşti nelegiuite, cum ar fi: curvia, legăturile trupeşti înainte de căsătorie şi alte feluri de înclinații necurate, care „au schimbat rânduiala cea firească întru ceea ce este împrotiva firii," după cum spune Sfântul Apostol Pavel. /Romani 1:26/

Care este scopul acestei porunci dumnezeieşti?
Să ocrotească sfințenia, curăția, fericirea şi rostul vieții de familie.

Care este pricina călcării acestei porunci?
Înainte de toate, cursele întinse de Satana, cel ce este vrăjmaşul curăției şi al sfințeniei, care urăşte înmulțirea neamului omenesc şi creşterea familiei duhovniceşti a lui Dumnezeu, adică a Bisericii. Apoi, neştiința bărbaților şi a femeilor, care îşi privesc trupurile cu patimă, uitând de suflet, şi ştiu puține despre ei ca ființe duhovniceşti şi copii ai lui

Dumnezeu. Această neştiinţă este urmarea proastei educaţii şi a întrecerii în imoralitate a societăţii.

Cu ce păcat este asemănată curvia în Biblie?
De-a lungul întregii cărţi a Vechiului Legământ, idolatria este numită curvie, călcare de cununie, desfrâu. Iar idolatria este socotită cel mai mare păcat împotriva lui Dumnezeu.

Care sânt roadele desfrânării?
Vătămarea trupului şi a sufletului, înşelarea de sine, boli îngrozitoare, nelinişte sufletească, nervozitate, nefericire, copii invalizi şi bolnavi, deznădejde şi, în sfârşit, nebunie.

A opta poruncă dumnezeiască

De la ce ne opreşte cea de-a opta poruncă dumnezeiască?
Ne opreşte să furăm. Persoana care fură se numeşte *hoţ*. Nouă ne este oprit să fim hoţi.

Ce înseamnă furt?
Luarea pe ascuns a lucrurilor care aparţin aproapelui sau societăţii; jefuirea la drumul mare, prin silnicie, a averii cuiva; înşelarea săracilor şi a celor naivi, la cumpărare sau la vânzare; fuga de îndatoririle slujbei publice şi muncă mai puţină decât se cere de la noi şi decât sântem plătiţi; viaţa din înşelătorie, măsluire şi amăgire.

Ce aşteaptă Dumnezeu de la noi să facem în sens pozitiv cu privire la această poruncă?

Să respectăm bunurile fiecăruia, să fim cinstiți şi drepți în tot ceea ce facem; să trăim din munca proprie şi să-i ajutăm pe semenii noştri mai puțin fericiți, să fim credincioşi şi harnici în slujbele publice şi, dacă se poate, să muncim mai mult decât se cere de la noi.

A noua poruncă dumnezeiască

De la ce ne opreşte a noua poruncă dumnezeiască?
Ne opreşte să spunem minciuni despre semenii noştri, fie în taină, fie public sau la judecată.

Care este cea mai primejdioasă minciună?
Mărturia strâmbă împotriva unui om la judecată, atunci când jurăm mincinos în numele lui Dumnezeu.

Care sânt urmările unei mărturii mincinoase?
Paguba materială şi morală a persoanei care este învinuită pe nedrept – dar paguba mai mare este a celui care dă mărturie falsă. Căci, spunând minciuni, sufletul i se întunecă, se otrăveşte şi se distruge.

Este cu putință ca un martor mincinos să nu fie descoperit şi să rămână nepedepsit?
Nu. Chezaş pentru aceasta ne este însuşi Dumnezeu, Care spune: „Nimic este acoperit care să nu se descopere, şi ascuns care să nu se cunoască." /Matthei 10:26/

Ce pildă avem în istoria Creştinismului despre un adevăr care a fost descoperit?
Atunci când străjerii de la mormântul lui Hristos au

venit la arhierei şi la căpeteniile bătrânilor şi le-au vestit Învierea lui Hristos, aceştia „arginți mulți au dat ostaşilor, zicând: Spuneți că ucenicii lui, noaptea venind, au furat pre el, dormind noi.” /Matthei 28:11-15/ Dar această minciună nu a reuşit să ascundă faptul învierii lui Hristos, ci i-a acoperit de ruşine veşnică pe mincinoşi.

Oare i-au prevenit Apostolii pe Creştini cu privire la rostirea de neadevăruri?
Ca luptători de căpătâi pentru Adevărul întrupat, Apostolii au vorbit foarte aspru împotriva minciunii. Astfel, Sfântul Apostol Iacov scrie: „De se pare cuiva între voi că este cucernic şi nu înfrânează limba sa, ci îşi înşală inima, acestuia înzadarnică este cucernicia.” /Iacov 1:26/ Citeşte ce spune şi Sfântul Apostol Petru. /I Petru 3:10/

De unde izvorăsc toate înşelăciunile şi minciunile?
De la Satana, pe care Domnul Iisus Hristos îl numeşte „mincinos şi tatăl aceleia. Când grăieşte minciuna, dintru ale sale grăieşte.” /Ioánn 8:44/ Din această pricină, toți oamenii care mint vorbesc în numele satanei şi nu în numele lui Dumnezeu.

A zecea poruncă dumnezeiască

De la ce sântem opriți prin a zecea poruncă dumnezeiască?
De la dorințele egoiste şi patimile nedrepte după ceva ce aparține aproapelui nostru.

De ce ne este oprit să avem dorințe, cât nu sânt încă fapte?
Pentru că dorințele rele nasc fapte rele. Inima noastră este făurăria a tot ceea ce gândim, zicem şi facem. Domnul nostru Iisus Hristos a spus: „Din inimă ies gânduri viclene, ucideri, preacurvii, curvii, furtişaguri, mărturii mincinoase, hule. Acestea sânt carile spurcă pre om." /Matthei 15:19-20/

Au dorințele noastre după bunurile aproapelui vreun rost?
Nicidecum. Prin aceste dorințe, noi vrem să ne clădim fericirea pe nefericirea aproapelui. Pentru aceea, astfel de dorințe sânt cu totul nebuneşti.

Cum putem înfrâna aceste dorințe rele?
Prin stăpânirea dorințelor noastre, prin curățirea inimii cu rugăciune şi frica lui Dumnezeu, prin mărturisirea înaintea preotului a tuturor dorințelor păcătoase, prin pomenirea morții şi a Judecății de Apoi a lui Dumnezeu, când fiecare va primi răsplată *după faptele sale*.

V
DUMNEZEIASCA LEGE NOUĂ

Ce este noua lege a lui Dumnezeu?
Aceasta este Legea descoperită şi dată prin Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Messia.

Cum se mai numeşte această lege nouă?
Lege cea de pe urmă a lui Dumnezeu.

De ce?
Pentru că este ultima lege a lui Dumnezeu. Nu va mai fi dată alta, până la sfârşitul lumii.

Cum se mai numeşte această nouă lege?
Legea lăuntrică a lui Dumnezeu, căci se referă la cele mai lăuntrice pricini ale faptelor noastre din afară.

Cum să numim, aşadar, această lege a lui Hristos?
Legea lui Dumnezeu, cea nouă, cea din urmă sau cea lăuntrică, adică desăvârşita şi singura lege dumnezeiască mântuitoare.

De ce Dumnezeu nu a dat prin Moisì aceeaşi lege pe care a dat-o prin Hristos?
Din aceeaşi cauză pentru care noi învățăm copiii să facă unele, iar pe altele îi oprim să le facă – ca un alfabet al bunei purtări, fără a cerceta şi tâlcui copiilor pricinile nevăzute ale anumitor lucruri. Sfântul

Apostol Pavel lămureşte astfel: „Şi eu, fraților, nu am putut grăi vouă ca celor duhovniceşti, ci ca celor trupeşti, ca unor prunci întru Hristos. Cu lapte pre voi am hrănit, iar nu cu bucate." /I Corintheni 3:1-2/

Care sânt deosebirile între legea exterioară dată prin Moisì şi legea lăuntrică dată prin Iisus Hristos?
Legea exterioară a fost dată ca o lege pregătitoare pentru o mică seminție de păstori, pe când legea lăuntrică a fost dată tuturor popoarelor de pe pământ, legate între ele într'o familie duhovnicească şi comună a lui Dumnezeu, prin chiar scump sângele lui Hristos.

Cele mai mari două porunci ale Legii celei noi

Care sânt cele mai mari două porunci ale lui Hristos, poruncile legii celei noi şi de pe urmă a lui Dumnezeu?
Întâia poruncă este: „să iubeşti pre Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, şi din tot sufletul tău, şi din tot cugetul tău, şi din toată vârtutea ta." Iar a doua este: „Să iubeşti pre aproapele tău ca însuți pre tine." /Matthei 22:37-40; Marcu 12:30-31/

Ce a spus Hristos despre însemnătatea acestor două porunci?
El a spus: *Întru aceste două porunci toată legea şi prorocii atârnă.* Şi a mai spus: *Mai mare decât acestea altă poruncă nu este.*

Aceasta înseamnă cumva că legea cea veche, a ce-

lor zece porunci dumnezeieşti, şi-a pierdut însemnătatea şi nu mai are nici un rost, prin darea acestor două porunci?
Nu. Aceasta înseamnă numai că dragostea pentru Dumnezeu şi pentru aproapele desăvârşeşte întreaga lege veche, după cum spune şi Apostolul: „Drept aceea plinirea legii este dragostea.” /Romani 13:10/ Cu alte cuvinte, dragostea este mai presus de toate poruncile şi opreliştile, căci ea înfrânează mai mult decât i se cere şi face mai mult decât ne aşteptăm de la ea.

Ce înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu?
Înseamnă a-L iubi mai mult decât orice – decât pe noi înşine, familia, lumea sau orice altceva din lume.

Ce înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu din toată inima noastră?
Înseamnă a ne strămuta toate simțirile noastre într'o singur simțământ de iubire față de Dumnezeu.

Ce înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu din tot sufletul nostru?
Înseamnă a ne lumina şi încălzi întregul nostru suflet cu iubire față de Dumnezeu.

Ce înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu din tot cugetul nostru?
Înseamnă a ne îndrepta toate gândurile noastre spre gândul iubirii lui Dumnezeu.

Ce înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu din toată puterea noastră?

Înseamnă să ne îndreptam toate puterile voinței noastre spre o faptă bineplăcută lui Dumnezeu, iubirea noastră.

Ce înseamnă a doua poruncă a legii noi: *Să iubeşti pre aproapele tău ca însuți pre tine?*

Înainte de toate, înseamnă că trebuie să-L iubim pe Domnul Iisus Hristos, Omul desăvârşit, ca pe cel mai drag şi cel mai apropiat semen al nostru – iar, prin El, pe toți ceilalți semeni ai noştri.

Este iubirea noastră față de Iisus Hristos cuprinsă în cea dintâi poruncă?

Cu adevărat este, dar acolo se înțelege iubirea pentru El ca Dumnezeu, în acelaşi timp cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, iar aici se înțelege dragostea față de El ca om, chipul cel adevărat al omului desăvârşit, „Cel mai desăvârşit dintre fiii oamenilor."

A vorbit Domnul Iisus Hristos despre datoria de a-L iubi?

Da, şi a fost foarte limpede. El a spus: „Cela ce iubeşte pre tată sau pre mumă mai mult decât pre mine, nu este mie vrednic, şi cela ce iubeşte pre fiu sau pre fiică mai mult decât pre mine, nu este mie vrednic." /Matthei 10:37/ Apoi El a mai spus: „Cela ce pre mine urăşte, şi pre Tatăl meu urăşte." /Ioánn 15:23/ „Precum au iubit pre mine Tatăl, şi eu am iubit pre voi." /Ioánn 15:9/ Pe Petru l-a întrebat: „Símone al lui Iona, mă iubeşti?" /Ioánn 21:15/ El pune această întrebare fiecăruia dintre noi: *Mă iubeşti?* Şi Sfântul Apostol Pavel spune: „Cela ce nu iubeşte pre Domnul nostru Iisus Hristos, să fie anáthema." /I Corintheni 16:22/

Ce putem spune, atunci, despre dragostea noastră față de alți oameni?
Precum Îl iubim pe Dumnezeu prin Iisus Hristos, tot astfel îi iubim şi pe oameni prin Iisus Hristos.

Este iubirea noastră față de Iisus Hristos temelia iubirii de Dumnezeu şi de oameni?
Este, căci dacă Îl iubim pe Hristos, Dragostea noastră, îi iubim şi pe toți cei pe care El îi iubeşte şi pentru care a murit. Astfel, aceste două porunci ne îndatorează a-L iubi pe Iisus Hristos, Iubitul Mijlocitor dintre Dumnezeu şi oameni. Dacă nu avem iubire față de El, însăşi iubirea noastră față de Dumnezeu şi oameni nu poate fi adevărată şi deplină.

Ce mai stă scris în Noul Legământ despre dragoste?
Cu adevărat, foarte multe. De pildă: cunoaşterea noastră despre Dumnezeu ține de iubirea noastră față de Acesta: „Tot cel ce iubeşte (...) cunoaşte pre Dumnezeu. Cel ce nu iubeşte, nu cunoaşte pre Dumnezeu, căci Dumnezeu dragoste este." /I Ioánn 4:7-8/ De asemenea, pacea noastră ține de dragostea noastră pentru Dumnezeu: „Dumnezeu dragoste este, şi cela ce petrece întru dragoste, întru Dumnezeu petrece, şi Dumnezeu întru el," /I Ioánn 4:16/ şi „frică nu este în dragoste," /I Ioánn 4:18/ iar unde nu e frică, acolo este pace. Tot astfel, puterea şi fericirea noastră, dar mai presus de toate mântuirea noastră şi viața veşnică sânt legate de dragostea noastră pentru Dumnezeu şi frații noştri.

Cum ne arătăm în chip văzut dragostea noastră față de Dumnezeu?
Prin rugăciune şi împlinirea voii lui Dumnezeu.

Cum ne arătăm în faptă iubirea noastră față de aproapele nostru?
Prin facerea de bine. Cu alte cuvinte: fapte de milostenie, cuvinte, gânduri şi rugăciuni, toate şi întotdeauna în numele Domnului nostru Iisus Hristos şi pentru El.

Despre rugăciune

Ce este rugăciunea Creştină?
Este felul nostru de a intra în legătură cu Dumnezeu, prin care ne arătăm credința, nădejdea şi dragostea noastră.

Câte feluri de rugăciuni sânt?
Patru feluri: rugăciunea lăuntrică, rugăciunea exterioară, rugăciunea personală şi rugăciunea comună.

Ce este rugăciunea lăuntrică şi ce este rugăciunea exterioară?
Rugăciunea lăuntrică se mai numeşte şi rugăciunea minții. Aceasta se săvârşeşte în tăcere. Rugăciunea exterioară se rosteşte cu glas tare.

Cât de des trebuie să ne rugăm?
Aceasta ține de cât de mare este iubirea noastră față de Dumnezeu. Cu cât Îl iubim mai mult pe Dumnezeu, cu atât sântem mai des în legătură cu El. Cei mai vrednici sânt aceia care se roagă neîncetat lui

Dumnezeu, după cum ne spune Hristos: **„trebuie în toată vremea a se ruga.”** /Luca 18:1/

Cum ne putem ruga neîncetat?
Ne putem ruga neîncetat în gând sau în chip lăuntric. Putem să ne îndreptăm rugăciunile noastre tăcute către Dumnezeu chiar şi atunci când călătorim sau lucrăm: lăudându-L, slăvindu-L sau chemându-L în ajutor.

Care este cea mai scurtă rugăciune tăcută?
Doamne Iisuse, miluieşte-mă pre mine!

Ce este rugăciunea personală şi ce este rugăciunea comună?
Rugăciunea personală este cea săvârşită de om în singurătate, în sine sau tăcut. Rugăciunea publică este rugăciunea omului însoțită de cea a altor oameni, în biserică sau în alt loc.

Care dintre aceste rugăciuni sânt obligatorii pentru fiecare Creştin?
Amândouă feluri de rugăciuni sânt obligatorii pentru fiecare Creştin. Trebuie să ne rugăm tainic, lăuntric şi, de asemenea, public şi cu glas tare. Când sântem singuri trebuie să ne rugăm în tot locul, dar trebuie să ne rugăm şi împreună cu alți Creştini, în biserică. Sfinții fac întocmai.

Care sânt gândurile de căpătâi ale fiecărei rugăciuni adevărate?
Fiecare rugăciune are de obicei trei părți: mulțumire, cerere şi mărire. Mai întâi, mulțumim lui Dumnezeu

pentru tot ce am primit de la El, apoi îl rugăm să ne dea ceea ce ne este de trebuință într'un moment anume, iar în al treilea rând aducem slavă şi preamărim bunătatea, puterea şi slava Sa.

Rugăciunea Domnească

Rugăciunea desăvârşită pe care o rostim în casa noastră şi în biserică este Rugăciunea Domnească. Ea se numeşte astfel deoarece Domnul Iisus Hristos a încredințat-o ucenicilor Săi ca pildă de rugăciune.

Care este rugăciunea domnească din Evanghelie?
Tatăl nostru Carele eşti în ceruri, sfințească-se numele Tău. Vie Împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer, şi pre pământ. Pâinea noastră, cea a zilei ce vine, dă nouă astăzi, şi lasă nouă datoriile noastre, precum şi noi lăsăm datornicilor noştri, şi nu duce pre noi întru ispită, ci ne izbăveşte de cel viclean. Că a Ta este împărăția, puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Ce cuprinde rugăciunea domnească?
Mai întâi, are o chemare sau închinăciune, apoi şapte cereri, iar la sfârşit slavoslovia.

Cum începem?
Începem prin a-L chema pe Dumnezeu numindu-L *Tatăl nostru*.

De ce nu spunem „Tatăl meu"?
Numai Cel născut, iar nu făcut Fiu al lui Dumnezeu, Iisus Hristos, are dreptul de a-L numi pe

Dumnezeu „Tatăl Meu.” Noi însă, cei făcuți şi înfiați, ajunşi fii şi fiice ai lui Dumnezeu prin jertfa de bunăvoie a lui Hristos, ne învrednicim a-L numi pe Tatăl Său *Tatăl nostru*. /Ioánn 1:12/

Mai avem vreun alt temei pentru care să-L numim pe Dumnezeu *Tatăl nostru*?
Mai este un însemnat temei social. Hristos vrea să ne iubim între noi ca frații. Dar numai cei ce se recunosc ca având acelaşi tată se pot socoti frați.

Înseamnă oare că atunci când îl numim pe Dumnezeu *Tatăl nostru* ne numim în acelaşi timp între noi *frați*?
Întocmai. Nu este frăție acolo unde nu-i aceeaşi părinție.

De ce nu Îl numim pe Dumnezeu „Făcătorul nostru”?
Pentru că Dumnezeu a făcut toate lucrurile, dar El este mai mult decât un Făcător – El este Tatăl tuturor oamenilor, care s’au înnoit prin Duhul Sfânt şi astfel au ajuns „fiii lui Dumnezeu.” Astfel, ei nu mai sânt făpturi, ci copii.

De ce spunem „Carele eşti în ceruri”?
Pentru că Dumnezeul Cel adevărat locuieşte veşnic în ceruri, adică în afara timpului şi spațiului, şi nu este mărginit de pământ, ca dumnezeii mincinoşi ai idolatrilor, ai celor ce se închină naturii şi oamenilor.

Întâia cerere

Care este întâia cerere din rugăciunea domnească?
Sfinţească-se numele Tău.

Ce dorinţă ne arătăm prin această cerere?
Cerem de la Dumnezeu ajutor ca numele Lui să fie cinstit de către oameni şi să fie cinstit ca mai sfânt decât orice alt nume din lume. În Vechiul Legământ, când Dumnezeu era cunoscut ca Judecător şi Făcător, oamenii erau opriţi *să ia numele lui Dumnezeu în deşert*. Prin legea cea nouă a dragostei, noi avem datoria să facem mult mai mult: să răspândim în viaţa noastră şi pretutindeni în jur cinstirea celui mai sfânt nume, cel al Tatălui nostru, ba chiar să ne dăm şi viaţa pentru acest nume, aşa cum au făcut miliarde de mucenici Creştini.

A doua cerere

Care este a doua cerere a noastră din rugăciunea domnească?
Vie împărăţia Ta.

Ce dorinţă arătăm prin această cerere?
Îi cerem lui Dumnezeu ajutor pentru ca Împărăţia cerească a Sfintei Treimi în Unime să se împlinească în sufletele noastre, în familiile noastre, în poporul nostru şi în lumea întreagă.

Cum putem spune acestea mai limpede?
Aşa precum Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh sânt una în veşnică înţelegere, în pace, în putere şi slavă, la fel

vrem şi noi ca mintea, inima şi voia noastră să se unească, ca ființa dumnezeiască spre a cărei asemănare au fost făcute sufletele noastre. După cum este originalul, astfel să fie şi cópia.

Cum putem şti că Împărăția lui Dumnezeu a venit?
„Împărăția lui Dumnezeu (este) dreptate şi pace şi bucurie întru Duhul Sfânt." /Romani 14:17/ Când vedem că aceasta s'a înfăptuit în sufletele noastre, precum şi între oamenii din jurul nostru, putem fi încredințați că a venit Împărăția lui Dumnezeu.

A treia cerere

Care este a treia cerere din rugăciunea domnească?
Facă-se voia Ta, precum în cer, şi pre pământ.

Ce dorință arătăm prin această cerere?
Îi cerem ajutor lui Dumnezeu pentru a alunga din noi şovăiala alegerii între Dumnezeu şi satana, între bine şi rău, şi pentru a ne lepăda deplin de voia satanei, spre a ne putea încredința voii Tatălui, aşa cum a făcut şi Domnul nostru Iisus Hristos când s'a rugat în grădina Ghethsimani: „Însă nu ceea ce eu voiesc, ci ceea ce tu." /Marcu 14:36/

De ce spunem „precum în cer"?
Pentru că în cer îngerii şi sfinții, cu toată inima şi cu bucurie deplină, se supun voii lui Dumnezeu. Voia lui Dumnezeu este şi voia lor, ceea ce îi face să fie veşnic fericiți. Pentru aceasta ne rugăm şi noi pe pământ.

Care este a patra cerere din rugăciunea domnească ?
Pâinea noastră, cea a zilei ce vine, dă nouă astăzi.

Ce dorință arătăm prin această cerere?
Mai întâi, prin ea ne arătăm încredințarea că fără puterea şi milostivirea lui Dumnezeu nu putem trăi nici măcar o zi. Apoi, pentru că putem muri în orice zi, ne rugăm lui Dumnezeu să ne mântuiască de dorința nebunească a adunării de bogății pentru viitorul îndepărtat, când aproapele nostru poate muri din lipsa pâinii celei de fiecare zi. Cu alte cuvinte, Îl rugăm pe Dumnezeu să ne dea nici mai mult, nici mai puțin decât ce ne este de trebuință.

Despre ce fel de pâine este vorba aici?
Despre două feluri de pâine: pâine materială şi pâine duhovnicească, căci nu putem câştiga nici una dintre acestea fără harul şi milostivirea lui Dumnezeu. Pâinea materială o luăm din pământ, iar pâinea duhovnicească ne vine din cer. Cea dintâi este pentru trup, iar cealaltă pentru suflet. Despre pâinea materială, Hristos a spus: „Nu numai cu pâine va trăi omul..." /Matthei 4:4/, iar despre pâinea duhovnicească a zis: „Eu sânt pâinea cea vie carea s'au pogorît din cer: de va mânca cineva din pâinea aceasta, viu va fi în veci." /Ioánn 6:51/ Astfel, pâinea noastră cea de toate zilele este mai întâi de toate Hristos, altă pâine este numai un adaos la aceasta.

A cincea cerere

Care este a cincea cerere din rugăciunea domnească?
Şi ne lasă nouă datoriile noastre, precum şi noi lăsăm datornicilor noştri.

Ce dorinţă arătăm prin această cerere?
Îi cerem ajutor lui Dumnezeu să ne stăpânim şi să iertăm semenilor noştri greşalele pe care le-au săvârşit faţă de noi, aşa încât şi El să ne poată ierta păcatele noastre. Şi tot aceeaşi gură a rostit: „Că de veţi lăsa oamenilor greşalele lor, lăsa-va şi vouă Tatăl vostru cel ceresc; iar de nu veţi lăsa oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru nu va lăsa vouă greşalele voastre." /Matthei 6:14-15/

A şasea cerere

Care este a şasea cerere din rugăciunea domnească?
Şi nu duce pre noi întru ispită.

Ce dorinţă arătăm prin această cerere?
Îl rugăm pe Dumnezeu să-şi amintească de slăbiciunile noastre omeneşti şi să nu ne trimită încercări grele spre întărirea noastră, nici să îngăduie diavolului să ne ispitească în necazuri.

Care este deosebirea dintre încercarea venită de la Dumnezeu şi ispitirea de la diavol?
Este o deosebire foarte mare. Atunci când Dumnezeu ne trimite vreo suferinţă, El face aceasta pentru

a ne întări vîrtuțile, aşa cum o bucată de fier trecută prin foc se face oțel. Diavolul, potrivnic, ne ispiteşte cu vreun păcat sau prin vreo suferință pentru a ne face mai răi, mai întinați, mai slabi şi într'un sfârşit, pentru a ne despărți deplin de Dumnezeu şi a ne duce la pierzanie.

A şaptea cerere

Care este a şaptea cerere din rugăciunea domnească?
Şi ne izbăveşte de cel viclean.

Ce dorință ne arătăm prin această cerere?
Îi cerem lui Dumnezeu ajutor să ne izbăvească de fapte rele şi de cei ce săvârşesc fără-de-legea. Ca şi cum ne-am ruga astfel: „Păzeşte-ne, Părinte, de fapte rele şi ne apără de cei fără-de-lege."

Cine este cel mai mare nelegiuit, de care Îl rugăm pe Dumnezeu să ne apere?
Satana. Toate păcatele şi toate relele izvorîte din ele, de la satana vin. De aceea, prin această cerere Îl rugăm pe Dumnezeu, Care este lumină şi dragoste, să ne izbăvească de cel viclean, care este întunericul şi ura.

Slavoslovia

Cum se încheie rugăciunea domnească?
Prin slavoslovie sau doxologie, care spune: Că a Ta este împărăția, puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Ce arătăm prin această slavoslovie?
Ne arătăm credința în Dumnezeu ca fiind cel mai puternic şi mai slăvit Împărat, singurul Care poate împlini cererile noastre. Pentru aceasta Îl preamărim, slăvim şi iubim.

Ce înseamnă cuvântul „Amin"?
Amin este unul dintre numele lui Dumnezeu. Domnul a spus Sfântului Apostol Ioánn: „Acestea zice cel ce este Amin, marturul cel credincios şi adevărat, începutul zidirei lui Dumnezeu." /Apocalipsa 3:14/ Noi încheiem fiecare rugăciune şi fiecare mulțumire adusă lui Dumnezeu cu acest nume: „Amin." Este ca şi cum am spune: „Dumnezeu" sau „Adevăr." De asemenea, când facem un jurământ, încheiem cu cuvântul „Amin," ceea ce înseamnă: „Ceea ce spun este adevărat ca Adevărul sau ca Dumnezeu."

Caracterul Creştinului în fața Legii noi a lui Hristos
Legea nouă sau de pe urmă a lui Dumnezeu a fost dată oamenilor prin Iisus Hristos, Dumnezeul Întrupat, cu țelul de a făuri în oameni un nou caracter, ca aceştia să ajungă oameni noi, vrednici a se numi fiii lui Dumnezeu şi vrednici a moşteni Împărăția Cerească a lui Dumnezeu. Acest caracter nou al omului trebuie să fie după chipul lui Dumnezeu şi al lui Hristos, şi trebuie să izvorască din toate virtuțile evanghelice, personale şi generale.

Dezvoltarea caracterului Creştin
Caracterul moral şi duhovnicesc al unui Creştin se dezvoltă sub înrâurirea a trei lucruri.

Care sânt aceşti lucruri?
1. Ascultarea de Hristos şi de Biserica Sa; 2. Stăruința personală în trăirea tuturor virtuților şi 3. Harul lui Dumnezeu prin Sfintele Taine sau o însuflare deosebită.

Care sânt cele mai însemnate virtuți Creştine?
Credința, nădejdea şi dragostea.

Putem numi aceste virtuți cu alte cuvinte?
Dreapta cugetare, prin credință în Hristos; simțirea curată, prin nădejde în Hristos şi fapta cea bună, prin dragoste în Hristos.

Care sânt celelalte virtuți Creştine?
Sânt multe, dar şapte dintre ele sânt socotite a fi mai presus de celelalte.

Care sânt aceste virtuți?
Smerenia, dărnicia, curăția sufletească, milostenia, înfrânarea, blândețea şi râvna în credință.

Cum dobândim aceste virtuți?
Prin repetare şi repetare, până când aceste virtuți ni se fac la fel de fireşti ca răsuflarea.

Este repetarea virtuților Creştine foarte însemnată pentru dezvoltarea caracterului nostru?
Da, la fel cum buna educație constă mai cu seamă în repetare – care este, de fapt, aplicarea în viață a virtuților Creştine.

Oare ce împiedica dezvoltarea dreaptă a caracterelor Creştine?
Păcatul.

Ce este păcatul?
În esenţă, orice păcat este minciună şi silnicie.

Care dintre păcate sânt numite „păcate de moarte?"
Acele păcate care duc la moartea veşnică. Ele sânt în număr de şapte.

În ce legătură sânt păcatele de moarte cu cele şapte mari virtuţi?
Ele sânt potrivnice virtuţilor, astfel: mândria – potrivnică smereniei, iubirea de arginţi – potrivnică dărniciei, desfrânarea – potrivnică curăţiei sufleteşti, pizma – potrivnică milosârdiei, lăcomia – potrivnică înfrânării, mânia – potrivnică blândeţii, deznădejdea – potrivnică râvnei în credinţă.

Sânt şi păcate mai rele?
Da, sânt cele patru păcate numite strigătoare la cer pentru pedeapsă.

Care sânt aceste păcate?
Uciderea împreună cu tâlhăria, sodomia, oprirea plăţii lucrătorilor şi asuprirea văduvelor şi orfanilor.

Sânt şi multe păcate mai mici?
Sânt multe şi multe păcate mai mici sau păcate uşoare, prin gânduri, cuvinte, dorinţe şi fapte.

Cum ne putem izbăvi de păcate?

Prin Sfânta Taină a Pocăinței (Spovedania), prin stăpânirea de sine pentru a nu mai repeta păcatele, ca şi prin lucrarea virtuților.

Fericirile

Domnul nostru Iisus Hristos S'a suit în munte şi îi învăța pe ucenicii Săi, zicând:

Fericiți cei săraci cu duhul, că acelora este împărăția cerurilor. Cei săraci cu duhul sânt aceia care se consideră pe sine foarte mici în comparație cu măreția lui Dumnezeu şi care tânjesc să se înalțe la Dumnezeu şi la Împărăția Lui.

Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.
Cei ce plâng în lumea aceasta trecătoare se aseamănă Fiului lui Dumnezeu, Care niciodată nu a zâmbit, dar adesea a plâns, din pricina neînțelegerii, a păcatelor şi patimilor omeneşti.

Fericiți cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul.
Cei blânzi sânt iubitori de oameni şi îndelung-răbdători. Datorită blândeții Sale, Hristos este numit Mielul lui Dumnezeu. Cei îngâmfați şi mânioşi sânt potrivnici celor blânzi. Ei grabnic câştigă, dar tot grabnic şi pierd. Cei blânzi propăşesc cu timpul. Creştinii au fost prigoniți de păgâni şi aproape nimiciți, dar astăzi stăpânesc pământul.

Fericiți cei ce flămânzesc şi însetoşază de dreptate, că aceia se vor sătura.
Cei ce flămânzesc şi însetează de dreptate sânt oa-

menii care cu greu rabdă nedreptatea din lume. Ei vor vedea biruința lui Hristos Cel Înviat, Care va învinge toate puterile răului şi inimile lor se vor umple de mulțumire şi bucurie. Ei vor vedea biruința Bisericii prigonite şi se vor bucura.

Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.
După cum ne purtăm cu fiii lui Dumnezeu, tot astfel se va purta şi Dumnezeu cu noi. Milă pentru milă. Dar bogata milostivire dumnezeiască este cu mult mai mare decât milostivirea oamenilor. „Aceştia vor primi însutit," le-a spus Domnul celor milostivi. Milostivirea este o virtute îndoită: personală şi socială. Sântem milostivi şi față de noi înşine, atunci când nu uităm de sufletul nostru şi mântuirea lui. Egoismul, răzbunarea şi cruzimea sânt vrăjmaşii milostivirii.

Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pre Dumnezeu.
Inima omului este ochiul curat, trebuincios pentru a privi realitățile duhovniceşti şi mai cu seamă pe Dumnezeu. Prin îndelunga-lucrare şi prin harul lui Dumnezeu, inima se poate curăți de toate necurățiile păcatului, după cum ne dau mărturie viețile sfinților. Gândurile şi dorințele rele întinează şi orbesc inima.

Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.
Hristos este numit Împăratul păcii. El a dăruit pace ucenicilor Săi. Fiecare poate da ceea ce are. Dacă avem în inimile noastre pace, o putem dărui şi celor-

lalți. Pacea minții, a inimii şi a voii, întreita pace în unire – aceasta este adevărata pace dumnezeiască a sufletului. Sufletul necumpătat nu poate avea pace.

Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că acelora este împărăția cerurilor.
Să fii prigonit pentru dreptate înseamnă a te asemăna lui Hristos şi Apostolilor. Biserica Ortodoxă a arătat mulți mucenici, care au pătimit pentru dreptate şi s'au sălăşluit în Împărăția cerească a lui Hristos. Sfântul Apostol Petru spune: „Că mai bine este făcând cele bune a pătimi, de este aşa voia lui Dumnezeu, decât făcând cele rele." /I Petru 3:17/

Fericiți veți fi când vor ocărî pre voi, şi vă vor prigoni, şi vor zice tot ce este viclean împrotiva voastră, mințind pentru mine.
Aici Hristos vorbeşte despre pătimirea pentru El a celor ce-L vor urma. Ei vor fi batjocoriți, defăimați şi chinuiți. Dar ei trebuie să rabde toate cu credință neclintită şi nădejde în Dânsul, căci va veni la vremea Sa ca Cel din urmă Biruitor şi Drept Judecător. El va despărți atunci pentru veşnicie pe drepți de cei nedrepți.

Încheiere

Bucurați-vă şi vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri.
Bucurați-vă în lacrimi, bucurați-vă în pătimiri, bucurați-vă în moarte, căci cei mai buni din neamul omenesc, care au străbătut aceaşi cale spinoasă ca şi voi, vă aşteaptă acum în lumea cealaltă, unde domneşte

Hristos, şi unde nu mai este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață şi bucurie fără de sfârşit.

Alte virtuți personale şi sociale

Alături de *Fericiri*, Domnul nostru Iisus Hristos le-a dat ucenicilor Săi îndrumări pentru agonisirea şi a altor virtuți personale şi sociale, de căpătâi pentru zidirea caracterului lor Creştin. Aceste virtuți se pot câştiga numai prin luptă stăruitoare şi înflăcărată, precum şi prin trăire, aşa cum au gândit şi au lucrat Sfinții Părinți ai Bisericii.

Deprinderea virtuților personale

Rugăciunea lăuntrică. „Iar tu, când te rogi, intră în cămara ta, şi încuind uşa ta, roagă-te Tatălui tău celui întru ascuns; şi Tatăl tău cel ce vede întru ascuns va răsplăti ție la arătare." /Matthei 6:6/

Postul înaintea lui Dumnezeu, iar nu pentru oameni. „Şi când postiți, nu fiți ca fățarnicii posomorâți, că smolesc fețele lor ca să se arate oamenilor postindu-se; amin zic vouă, că îşi iau plata lor." /Matthei 6:16/

Paza sufletului. Este nevoie să te îngrijeşti duhovniceşte şi de trup şi de suflet, de fiecare în chip deosebit. Sufletul se deosebeşte de trup şi are trebuință de alt fel de hrană, veşminte şi lumină. „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot graiul lui Dumnezeu." /Luca 4:4/

Păstrarea unității sufletului. Unitatea sufletului în-

seamnă putere şi pace, pe când sufletul dezbinat înseamnă slăbiciune şi pieire. „Toată împărăția ce se împărechează (dezbină) între sine se pustieşte, şi toată cetatea sau casa ce se împărechează (dezbină) întru sine nu va sta," /Matthei 12:25/ a zis Domnul. Şi a mai adăugat: „Nimenea poate a sluji la doi domni (...). Nu puteți lui Dumnezeu a sluji şi lui mamona." /Matthei 6:24/

Înfrânarea inimii şi a gândurilor. Gândurile bune sânt semințele faptelor bune. Dumnezeu vede gândurile noastre. Ştiind gândurile oamenilor, Domnul Iisus a spus: „Pentru ce cugetați viclene în inimile voastre?," /Matthei 9:4/ „că din inimă ies gânduri viclene, (...) preacurvii" /Matthei 15:19/ şi tot răul. Este nevoie de deprinderea neîncetată cu gânduri şi dorințe bune.

Înfrânarea limbii. „Deci zic vouă că pentru tot graiul deşert carele vor grăi oamenii, da-vor samă de dânsul în ziua judecății." /Matthei 12:36/

Fuga de fățărnicie. „Păziți-vă de aluatul Fariseilor, care este fățăria." /Luca 12:1/ „că nimic este (...) ascuns care să nu se cunoască." /Matthei 10:26/

Trebuie să fim asemenea copiilor în modestie, sinceritate şi credință. „Amin zic vouă, de nu vă veți întoarce şi să fiți ca copiii, nu veți intra întru împărăția cerurilor." /Matthei 18:3/

Răbdarea. A răbda toate greutățile în împlinirea legii lui Hristos este chezăşia mântuirii sufletului.

„Cela ce va răbda până în sfârşit, acela se va mântui." /Matthei 10:22/

Înfrânarea de la prea multă mâncare, băutură şi tulburări. „Luați aminte de sinevă ca nu cumva să se îngreuieze inimile voastre cu sațiul mâncării şi cu beția şi cu grijile vieții." /Luca 21:34/

Credința statornică, fără nici o îndoială, în puterea şi milostivirea lui Hristos. *Nu vă temeți, credeți numai.* Credeți că *la Dumnezeu toate sânt cu putință.* Domnul Iisus a spus: „De poți crede, toate sânt cu putință celui ce crede." /Marcu 9:23/ Să nu uitați că fără credință statornică în Hristos, nădejdea şi dragostea sânt lipsite de temelie.

Cunoaşterea Sfintei Scripturi şi a puterii lui Dumnezeu trebuie să crească în fiecare zi. Aceasta ne ajută mult în întărirea credinței noastre în Hristos. Domnul i-a mustrat pe Sadduchei din pricina neştiinței lor, spunând: „Vă rătăciți, neştiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu." /Matei 22:29/

Însingurarea este de mare folos pentru cercetarea sinelui, analiza propriei noastre vieți şi vorbirea cu Dumnezeu. Singurătatea este foarte plăcută pentru cel ce ştie să se folosească de ea, pe când pentru cei superficiali singurătatea este plictisitoare. Domnul Iisus adesea S'a retras în locuri singuratice şi pustii – şi „era acolo singur." /Mat. 14:23/

Izbăvirea de lucruri. Viața unui om nu constă în mulțimea lucrurile pe care le are. Sufletul omului

înseamnă înaintea lui Dumnezeu mai mult decât întreaga lume. „Că ce folos este omului de ar dobândi lumea toată, iar sufletul său va pierde?” /Luca 12, Matthei 16:26/ Trebuie să fim cu luare aminte să nu punem pe acelaşi plan sinele, personalitatea noastră şi sufletul nostru cu bunurile materiale, ci să ne înălţăm inimile mai presus de cele lumeşti.

Şederea înaintea lui Dumnezeu. Omul cu adevărat credincios este pe deplin încredinţat că stă întotdeauna înaintea Dumnezeului Celui Viu şi Atoatevăzător. De aceea se ruşinează de păcat şi e mândru de orice lucrare bineplăcută lui Dumnezeu. „Ci încă şi perii capului vostru toţi număraţi sânt.” /Matthei 10:30/

Petrecerea în Hristos. „Cel ce rămâne întru mine şi eu întru el, acesta aduce roadă multă, căci fără de mine nu puteţi face nimic.” /Ioánn 15:5/ De aceea, fie ca Hristos să-ţi intre în inimă ca în cămara Sa şi fie ca, din inima ta, să-ţi călăuzească gândurile, dorinţele şi faptele.

Aşteptarea morţii şi a judecăţii. Omul care în fiecare zi priveşte şi ascultă cum mor mii de fiinţe omeneşti, dar nu se gândeşte la moartea sa, este lipsit de înţelepciune. Omului care nu a cugetat la apropierea morţii, ci a adunat hrană pentru cele ce vor veni, Dumnezeu i-a spus: „Nebune, întru această noapte sufletul tău vor cere dela tine; dară cele ce ai gătit cui vor fi?” /Luca 12:20/

Recunoştinţa înaintea lui Dumnezeu este o mare virtute. Dacă aţi primit puţin de la Dumnezeu şi

ați adus mulțumită, El va înmulți darul, aşa cum a înmulțit cele cinci pâini.

Preamărirea lui Dumnezeu. Nu căutați slavă de la oameni, ci slăviți-L pe Dumnezeu. Cu cât dăruiți mai mult, cu atât veți primi mai mult. Spuneți, aşa cum a zis şi Preasfânta Fecioară: „Măreşte sufletul meu pre Domnul, şi s'a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu." /Luca 1:46-47/

Deprinderea virtuților sociale

Milostenia. „Deci, când faci milostenie, să nu trâmbițezi înaintea ta, precum fac fățarnicii (...), ca să se slăvească de oameni. (...) să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta, (...) şi Tatăl tău, cel ce vede întru ascuns, acela va răsplăti ție întru arătare." /Matthei 6:2-4/

Milostenia fără şovăială. „Celui ce cere dela tine dă-i, şi dela cel ce voieşte să se împrumute dela tine să nu te întorci." /Matthei 5:42/ Dă totul în numele lui Hristos şi pentru frați.

Dragostea față de vrăjmaşi. „Iubiți pre vrăjmaşii voştri, binecuvântați pre cei ce vă blastămă, bine faceți celora ce urăsc pre voi şi vă rugați pentru cei ce vatămă pre voi şi vă prigonesc." /Matthei 5:44/ Altă cale spre părtăşia cu Hristos nu este, nici pentru a se împlini pacea şi înfrățirea în lume.

Faceți bine oamenilor. Cum? Precum şi noi dorim să ne facă oamenii. „Deci toate câte voiți să facă vouă oamenii, asemenea faceți şi voi lor, că aceasta este

 legea şi prorocii." /Matthei 7:12/ După cele două porunci mari ale lui Hristos, aceasta este cea mai însemnată.

Iertarea fratelui. „De va păcătui ție fratele tău, ceartă pre el, şi de se va pocăi, iartă lui. Şi măcar de şapte ori în zi de va păcătui ție, şi de şapte ori se va întoarce la tine, zicând: Căiescu-mă, iartă lui." /Luca 17:3-4/

Smerenia. Hristos S'a născut într'un staul. Atunci de ce noi ne luptăm pentru cele mai înalte cinstiri şi pentru locurile dintâi? Rămâi cel din urmă… „Că tot cel ce înalță pre sine smeri-se-va, şi cel ce smereşte pre sine înălța-se-va." /Luca 14:11/

Mila față de păcătoşi. Aceasta este calea prin care îi putem ajuta pe cei păcătoşi să se îndrepte. Batjocura şi osândirea nu le este de nici un folos. Hristos i-a privit pe aceştia ca pe nişte bolnavi. El i-a vizitat (Zakheu), a luat masa cu ei (Matthei), a vorbit călduros cu ei (desfrânata) şi astfel a reuşit să le redea sănătatea duhovnicească şi vrednicia omenească.

Împăcarea. Înainte de a merge la biserică sau la judecată, Creştinul are datoria să încerce să se împace cu potrivnicul său. /Matthei 5:23-25/ „Iar de va păcătui fratele tău ție," ia măsurile treptate pe care Domnul ni le-a lăsat lămurit. /vezi Matthei 18:15-17/

Propovăduirea fără teamă a lui Hristos înaintea oamenilor. „Că oricine se va ruşina de mine şi de cuvintele mele, de acela Fiul Omului se va ruşina, când va veni întru slava sa." /Luca 9:26/

Ferirea de hristoşii mincinoşi. Necredincioşii şi vrăjmaşii lui Hristos vor încerca întotdeauna să se arate pe ei sau pe alți oameni mincinoşi şi primejdioşi drept „hristoşi” în locul lui Hristos, Domnul Cel Adevărat. Cunoscând mai dinainte acestea, Domnul Iisus ne-a prevenit: „Vedeți să nu vă înşelați; că mulți vor veni în numele meu, zicând: Eu sânt (Hristos), (...) nu mergeți dupre ei.” /Luca 21:8/

Îndeplinirea îndatoririlor. „Dați dară înapoi ale Késarului, Késarului, şi ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu.” /Matthei 22:21/ Aceasta înseamnă: dați stăpânirii lumeşti cele ce sânt ale lor, iar lui Dumnezeu prinoasele duhovniceşti. Aşa cum chipul Cezarului este întipărit pe monede, tot astfel şi chipul lui Dumnezeu este întipărit în inima omului.

Înțelepciunea. „Căruia s'au încredințat mult, mai mult se va cere dela el.” /Luca 12:48/ Fie în sănătate, fie în bogăție, ştiință sau cinstiri. Dacă vi s'a dat puțin, puțin vi se va cere. Dreptatea lui Dumnezeu este desăvârşită şi cu rânduială. Nu este înțelept să ne ridicăm împotriva acestei legi.

Duhul slujirii. Slujirea este înnobilată de Hristos şi prin Hristos. Astfel, slujitorii de bunăvoie în numele Domnului sânt seminție nouă. „Fiul Omului nu au venit să i se slujească, ci să slujească.” /Matthei 20:28/ „Deci dacă eu, Domnul şi Învățătorul, am spălat picioarele voastre, şi voi datori sânteți unul altuia a spăla picioarele. Că pildă am dat vouă.” /Ioánn 13:14-15/

Duhul jertfelniciei, nu numai a lucrurilor materiale, ci şi a vieții pentru Hristos, Care S'a jertfit pe Sine pentru mântuirea noastră veşnică. „Mai mare dragoste decât aceasta nimenea are, ca cineva sufletul său să puie pentru prietenii săi." /Ioánn 15:13/ Putem avea mulți prieteni, dar cel mai mare prieten este Hristos.

Nădejdea (sau optimismul Creştin). În toate necazurile, năpastele, suferințele, chiar şi în chinuri şi moarte, Creştinul este plin de nădejde, pentru că îşi aminteşte cuvintele lui Hristos: *Plata voastră multă este în ceruri... să nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să ucidă... Eu am biruit lumea... Datu-mi-s'au toată stăpânirea în cer şi pre pământ.*

VI
ANUL BISERICESC ORTODOX

Domnul Iisus Hristos a sfințit spațiul şi timpul, pentru că El este Stăpânul acestora. În tot locul unde se cheamă numele Lui, fie pe pământ, fie pe apă, fie în văzduh, oriunde a curs sângele mucenicilor sau au fost păzite de stricăciune moaştele sfinților Săi, acolo unde se află o biserică sau alt lăcaş închinat măririi Sale, este un loc sfințit.

Tot astfel se întâmplă şi cu timpul. Lui I se slujeşte şi este slăvit prin Sfânta Taină a Euharistiei şi prin alte sfinte slujbe bisericeşti în întreaga lume; prin patimile multor mucenici şi prin prigonirea drepților din pricina Lui.

De aceea, fiecare zi din cursul anului Îi este închinată, fie direct, fie indirect prin sfinții Săi.

Praznicele

Care sânt praznicele lui Hristos?

Fiecare Duminică este închinată pomenirii slăvitei Sale Învieri sau biruinței Sale înaintea morții.

Ce alte mari praznice sânt închinate Domnului nostru Iisus Hristos?

Naşterea Domnului, Botezul Domnului, Întâmpinarea Domnului, Duminica Floriilor, Vinerea Mare, Învierea, Înălțarea, Pogorârea Sfântului Duh, Schimbarea la Față şi Înălțarea Sfintei Cruci.

Care sânt praznicele mari închinate Preasfintei Fecioare Maria?
Naşterea Preasfintei Născătoare-de-Dumnezeu, Intrarea în Biserică a Maicii Domnului, Bunavestire şi Adormirea Maicii Domnului.

Care sânt zilele de prăznuire închinate sfinţilor?
Ziua Sfinţilor Arhangheli Mihaíl şi Gavriíl şi a tuturor puterilor îngereşti, zilele închinate Sfântului Ioánn Botezătorul, zilele închinate Sfinţilor Apostoli, Prorocilor, Sfinţilor Părinţi, Cuvioşilor şi Mucenicilor.

Oare toţi sfinţii sânt trecuţi în calendarul bisericesc?
Nici pe departe; numai un număr foarte mic dintre aceştia, adică câteva sute de pilde deosebite de dreaptă vieţuire, de mare înţelepciune, de înfrânare, de mărturisire neînfricată a credinţei şi mucenicie pentru credinţa ortodoxă.

Este fiecare dintre zilele săptămânii închinată unui sfânt?
Da. Lunea este închinată Sfinţilor Îngeri, Marţea – Sfântului Ioánn Botezătorul, Miercurea – Sfintei Cruci, Joia – Sfinţilor Apostoli şi Sfântului Nicolae, Vinerea – Sfintei Cruci, Sâmbăta – Tuturor Sfinţilor, iar Duminica, precum am mai amintit, Învierii lui Hristos.

Are Biserica slujbe anume pentru fiecare sfânt?
Da. Aceste slujbe se află în cartea numită *Minei*, care înseamnă „lunar". Fiecare lună are Mineiul ei. De

aceea sânt douăsprezece Mineie, şi fiecare zi a lunii este închinată unuia sau mai multor sfinţi.

Postul în Biserica Ortodoxă

Cine a rânduit postul ca de trebuinţă pentru mântuire?
Domnul nostru Iisus Hristos, prin pilda /Matthei 4:2/ şi învăţătura Sa. /Matthei 6:16; 17:21/

Care este scopul postului?
Curăţirea trupului, întărirea voii, înălţarea sufletului deasupra trupului şi, mai presus de toate, preamărirea lui Dumnezeu şi cinstirea sfinţilor Lui.

În ce constă postul?
În înfrânare de la anumite mâncăruri, în înfrânare de la gânduri, dorinţe şi fapte rele, în înmulţirea rugăciunii, a milosteniei, precum şi în lucrarea stăruitoare a tuturor virtuţilor Creştine.

Cum împărţim posturile?
În două categorii: posturi de mai multe zile şi posturi de o zi.

Care sânt posturile de mai multe zile?
Sânt patru posturi de mai multe zile, cu o durată diferită: Postul Crăciunului, care ţine şase săptămâni; Postul Paştilor, care ţine şapte săptămâni; Postul Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, cu durată schimbătoare, şi Postul Preasfintei Născătoare-de-Dumnezeu, care ţine două săptămâni. Datele tuturor acestor posturi de mai multe zile sânt însemnate în calendarul ortodox.

Care sânt posturile de o zi?
Fiecare Miercuri şi Vineri din cursul anului, în afară de săptămâna Crăciunului, săptămâna de după Duminica Vameşului şi a Fariseului, înainte de Postul Mare, săptămâna Patimilor şi săptămâna Pogorârii Sfântului Duh. Alte zile de post mai sânt: ajunul Botezului Domnului, Tăierea capului Sfântului Ioánn Botezătorul şi Înălțarea Sfintei Cruci.

Zilele de pomenire a morților în Biserica Ortodoxă

Care e rostul zilelor de pomenire a morților?
Zilele de pomenire a morților ne împrospătează şi întăresc conştiința că noi şi Creştinii răposați sântem înrudiți, sântem un organism viu şi neîmpărțit, o singură Biserica vie. Sântem legați şi prin Duhul Vieții şi, într'o anumită măsură, legați între noi.

Care sânt îndatoririle noastre în zilele de pomenire a morților?
Îndatorirea noastră nemijlocită în aceste zile este să ne rugăm în biserici şi în cimitire, precum şi să facem milostenie pentru sufletele celor răposați, fiind adânc încredințați că Dumnezeu va primi acest prinos pentru odihna sufletelor acelora întru a căror pomenire s'a făcut.

Câte feluri de zile de pomenire avem în Biserica Ortodoxă?
Două feluri: zile anume şi zile obşteşti de pomenire. Cele dintâi sânt săvârşite de o familie pentru răposații săi, iar celelalte sânt rânduite de Biserică pentru toate mădularele sale răposate.

Câte zile obşteşti de pomenire a morților avem în cursul unui an bisericesc?

Avem trei zile: întâia este Sâmbăta morților dinaintea Marelui Post, a doua este Sâmbăta morților dinaintea Pogorârii Sfântului Duh, iar a treia este Sâmbăta morților dinaintea postului Crăciunului, în Sâmbăta de dinainte de praznicul Sfântului Dimitrie (26 Octombrie). Pe lângă aceste pomeniri, fiecare Sâmbătă este închinată pomenirii morților, precum arată şi slujbele de Sâmbătă din Octoih şi Triod.

VII
DESPRE LUCRURILE SFINTE

Socotim lucruri sfinte toate cele sfințite şi închinate slujirii lui Dumnezeu.
Acestea sânt bisericile, sfintele vase din Sfântul Altar, praporii, sfintele veşminte preoțeşti, sfintele cărți de slujbă.
Printre cele mai de seamă lucruri sfinte sânt Sfânta Cruce, icoanele şi sfintele moaşte.

Sfânta Cruce

De ce socotim crucea un lucru sfânt?
Pentru că pe cruce a murit Hristos pentru mântuirea noastră. Crucea a fost întotdeauna cinstită ca un steag de obşte al Creştinismului, ca un însemn al biruinței asupra Satanei şi asupra tuturor vrăjmaşilor lui Hristos.

De când folosesc Creştinii semnul Sfintei Cruci?
Din vremea Apostolilor.

Cum ne ajută semnul Sfintei Crucii?
Ne îmbărbătează când ne temem, ne dă smerenie în vreme de boală, izbăvire de silnicie, nădejde în deznădăjduire.

Oare tot ajutorul vine din materia din care este făcută crucea?

Nu, ci de la Hristos, prin cruce.

De ce tocmai prin cruce?
Ca să ne amintească că oamenii au primit mântuirea veşnică prin pătimirile Mântuitorului nostru pe cruce.

Cum cinsteşte Biserica Sfânta Cruce?
Prin folosirea ei la fiecare sfântă slujbă şi la fiecare rugăciune, înăuntrul sau în afara bisericii; prin închinarea a două zile din săptămână prăznuirii Sfintei Cruci, Miercurea şi Vinerea, când sânt rânduite citiri şi cântări despre răstignirea şi patimile lui Hristos, ca şi despre rostul acestor patimi – spre a nu le uita.

Ce cântare anume închinată Sfintei Cruci se cântă în zilele de Miercuri şi Vineri?
Cântarea se numeşte Luminândă (sau Exapostilarie, sau Svetilnă), şi sună astfel: *Crucea este păzitoarea a toată lumea; Crucea, podoaba Bisericii; Crucea, stăpânia împăraţilor; Crucea, întărirea credincioşilor; Crucea, slava îngerilor, şi dracilor rană.*

Sfintele Icoane

Ce înfăţişează icoanele?
Mai întâi, înfăţişează chipul Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi întâmplări din viaţa Sa dramatică. Cele scrise în Evanghelie sânt înfăţişate ochilor noştri şi în culoare, zugrăvite pe pereţii bisericilor, pe lemn sau pe alt material. Cele istorisite prin citire urechilor noastre sânt istorisite prin vedere ochilor noştri.

Pe cine mai zugrăvesc icoanele?
Pe Preasfânta Fecioară Maria, pe îngeri şi pe sfinţi.

De ce nu dăm cinstire şi altor făpturi sau lucruri, ci numai îngerilor şi sfinţilor?
Pentru că îngerii şi sfinţii sânt legaţi de persoana dumnezeiască a Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi pentru că îngerii şi oamenii sânt singurele făpturi care au vrednicie în sine. Toate celelalte făpturi sânt spre ajutor şi au vrednicie vremelnică.

Care este înţelesul de căpătâi al icoanelor îngerilor şi sfinţilor?
În esenţă, icoanele reprezintă domnia puterilor mai presus de fire asupra puterilor firii.

Noi cinstim icoanele ca pe lucruri materiale?
Nicidecum. Noi nu ne închinăm la nimeni şi la nimic, decât numai la Preasfânta Treime în Unime – Unul Dumnezeu. Îi cinstim însă pe sfinţi ca pe cei mai buni fii ai lui Dumnezeu şi următori ai lui Hristos; şi le cinstim chipurile în chip deosebit, aşa cum copiii cinstesc fotografiile părinţilor sau fraţilor lor.

Sânt icoanele altceva mai mult decât nişte înfăţişări ale lui Hristos şi ale sfinţilor Săi, altceva mai mult decât un simbol al cinstirii pe care o avem pentru ei?
Sânt mai mult decât atât. Icoanele sfinţite sânt canale ale puternicului har dumnezeiesc care tămăduieşte, înnoieşte, luminează, îmbărbătează şi mustră. Atât de mult îi iubeşte Domnul Dumnezeu pe sfinţii şi mucenicii Săi, cei ce sânt casnicii Săi, încât dă putere

chiar şi chipurilor zugrăvite ale acestora atunci când sânt cinstite, şi numelor lor atunci când sânt chemate spre ajutor.

Cum ne putem încredința de aceasta?
Prin bogata experiență a Bisericii de-a lungul multor generații, prin experiența generației noastre şi prin lucrarea făcătoare de minuni a icoanelor.

De ce cinstirea şi chemarea sfinților nu a fost la fel înainte şi după Hristos?
Pentru că toți drepții s'au aflat în Iad, până când Hristos S'a pogorît acolo şi le-a slobozit sufletele.

Sfintele Moaşte

Ce sânt sfintele moaşte?
Oseminte nestricăcioase din trupurile sfinților, care arată putere făcătoare de minuni.

Sânt exemple în Sfânta Scriptură care să înfățişeze puterea făcătoare de minuni a moaştelor de sfinți?
Da, citeşte în Cartea a IV-a a Împăraților, capitolul 13, versetul 21.

Ne închinam noi moaştelor sfinților?
Nu. Ne închinăm numai Unuia Dumnezeului Adevărat, Care dă putere moaştelor sfinților Săi iubiți spre a-i proslăvi, aşa cum şi ei L-au preaslăvit pe Dumnezeu când s'au aflat în trupurile lor.

Socotim noi, oare, că puterea moaştelor şi a altor lucruri sfinte ține de magie?

Nu. Aceasta este o înşelare păgânească. Puterea făcătoare de minuni a acestor lucruri o atribuim Dumnezeului Celui Viu şi sfinților Săi vii, şi nicidecum vreunui lucru mort.

Concluzie

Din Sfânta Scriptură aflăm că Dumnezeu Cel Atotputernic a săvârşit uneori minuni prin lucruri neînsuflețite, de pildă: prin toiagul lui Moisì /Ieşire 4:2/, prin şarpele de aramă /Numeri 21:9/, prin osemintele lui Elisei /II Împărați 13:21/, prin haina lui Hristos /Matthei 9:20/, prin tina şi scăldătoarea Siloamului /Ioánn 9:7/, prin umbra Sfântului Apostol Petru /Faptele Apostolilor 5:15/, prin ştergarele şi şorțurile Sfântului Apostol Pavel /Faptele Apostolilor 19:12/. De aceea, nu încape îndoială că Domnul Dumnezeu a săvârşit minuni şi prin Sfânta Cruce, sfintele icoane şi sfintele moaşte.

Trebuie să primim aceste minuni ca pe o milostivire dumnezeiască față de oamenii neputincioşi şi împovărați; ca pe o mărturie a lui Dumnezeu că El este pretutindeni – Dumnezeul Cel Viu, care pe toate le vede; de asemenea, minunile sânt şi mustrare de la Dumnezeu, încât cu cât le vedem mai des cu atât mai tare să credem în El, cu dragoste şi frică, şi cu atât mai mult să ne călăuzim viața morală după poruncile Sale. Altfel, apare primejdia ca şi noi să fim osândiți precum acei Evrei, înaintea cărora Iisus, „deşi atâtea semne făcând (...), nu credeau în el." /Ioánn 12:37/ De aceea Domnul a spus: „De nu aş fi făcut lucruri între ei carile nimeni altul a făcut, păcat nu ar avea; iar acum şi au văzut, şi au urît, şi pre mine şi pre Tatăl meu." /Ioánn 15:24/

Poruncile bisericeşti

1. Să ne rugăm lui Dumnezeu, să mergem la biserică şi să ascultăm cu evlavie sfânta slujbă dumnezeiască (Sfânta Liturghie) în fiecare Duminică şi sărbătoare;
2. Să ţinem posturile cele de o zi şi de mai multe zile, după rânduială;
3. Să cinstim feţele bisericeşti;
4. Să ne spovedim păcatele înaintea preotului;
5. Să ne ferim de prietenia cu cei necredincioşi şi să nu citim cărţi atheiste şi imorale;
6. Să ne rugăm lui Dumnezeu atât pentru cei vii, cât şi pentru cei morţi;
7. Să ţinem posturile şi rugăciunile rânduite de stăpânirea bisericească în vreme de primejdie precum război, molimă, foamete, secetă ş.a.;
8. Să ajutăm la întreţinerea Bisericii, a slujitorilor acesteia şi a aşezămintelor bisericeşti;
9. Să ne creştem copiii în credinţa părinţilor noştri şi să-i povăţuim pe cei păcătoşi să se întoarcă la credinţă;
10. Să luăm parte în orice privinţă la misiunea Bisericii Ortodoxe în lume.

VII
SCRIERI ALESE DIN SFÂNTA PREDANIE

Cuvinte ale sfinților

Despre credință, nădejde şi dragoste:
Nimeni nu poate dobândi desăvârşita dragoste dumnezeiască decât numai prin credință curată şi nădejde tare. (Sfântul Simeon Noul Theolog)

Despre păcat şi virtute:
Încununarea păcatului este moartea, încununarea poruncilor lui Dumnezeu este viața vecĭnică. (Sfântul Vasile cel Mare)

Despre păcat:
Ce este păcatul? Gânduri, cuvinte şi fapte rele. (Sfântul Simeon Noul Theolog)

Despre soarta păcătosului:
Când un copil moare în pântecele maicii sale, este îngropat în pământ. Aşa pleacă din întuneric în întuneric. Asemenea şi cel păcătos trăieşte în întuneric în lumea aceasta, iar dupre moarte se duce într'o beznă şi mai întunecată şi mai înfricoşată. (Sfântul Macarie cel Mare)

Despre sarcina uşoară:
Noi îndepărtăm de la sine sarcina cea uşoară a osân-

dirii de sine şi ne împovărăm cu sarcina cea grea a îndreptățirii de sine. (Avva Ioánn)

Despre rugăciune:
Cercetați-vă păcatele zi de zi, rugându-vă lui Dumnezeu să vă ierte, şi El le va ierta. Sileşte-te la multe rugăciuni, căci rugăciunea lumină este pentru suflet. (Avva Isaia)

Despre îngerii din preajma noastră:
Să ne ruşinăm de îngeri mai mult decât de oameni, căci mulți îngeri sânt în jurul nostru. Păziți-vă de toată fapta ruşinoasă.

Despre rugăciune:
Cere de la Dumnezeu nu cele minunate, ci cele de folos (pentru mântuire).
Vorbeşte mai mult cu Dumnezeu, iar cu oamenii mai puțin.

Urăşte păcatul:
Cela ce nu urăşte păcatul se numără cu păcătoşii, chiar şi atunci când nu păcătuieşte. Fiecare păcat este o armă cu care înarmăm pre diavol împrotiva noastră.

Rugăciunea la vreme de boală:
În vreme de boală, înmulțeşte rugăciunea mai nainte să chemi doctorul.

Biserica:
Iubeşte Biserica lui Dumnezeu, dar încearcă să ridici înlăuntrul tău biserică lui Dumnezeu. (Sfântul Nil Sinaitul)

Teama pentru trup:
Frica pentru trup poate fi atât de mare încât oamenii, din pricina ei, să nu fie în stare să săvârşească nimic din cele vrednice de laudă şi cinstire. Însă când frica pentru trup lasă loc fricii pentru suflet, atunci frica pentru trup se topeşte precum ceara la căldură. (Sfântul Isaac Sirul)

Darurile lui Dumnezeu:
Tot darul dela Dumnezeu se pierde dacă nu îl folosim întru slava lui Dumnezeu, ci întru slava de sine.

Despre dumnezeiasca Descoperire:
Pentru a cunoaşte pe Dumnezeu nevoie este de descoperire de sus. Fără Dumnezeu nu putem cunoaşte pe Dumnezeu.

Despre moarte:
Pe patul de moarte, muribundul îşi revede întreaga sa viață foarte limpede… iar sufletul său se umple de o spaimă cumplită. Cândva aşa se va întâmpla şi cu noi. (Sfântul Tihon din Zadonsk)

Credința şi faptele:
În viață nu-i de folos îndrumarea plină de râvnă fără de credință, nici nu este de ajuns dreapta mărturisire de credință lipsită de fapte bune ca să ne putem înfățişa înaintea feței lui Dumnezeu; de amândouă este trebuință pentru zidirea adevăratului om al lui Dumnezeu. (Sfântul Sava, întâiul Arhiepiscop al Serbiei)

Învățați-i pe toți cei din casa voastră:

Să repetați acasă familiei voastre toate cele pe care le-ați auzit ziua la biserică.

Sărăcia:
Sărăcia nu este rea. Numai păcatul este rău. Bogăția în sine nu este bună.

Recunoştința:
Este uşor să fii mulțămitor lui Dumnezeu în vreme de bunăstare, însă să te arăți mulțămitor în vremea necazului înseamnă să-i aducem bucurie lui Dumnezeu şi să ruşinăm pe diavol. Cela ce rabdă necazul aducând mulțămită lui Dumnezeu va primi cununa mucenicilor. Ascultați poruncile lui Dumnezeu şi El va auzi rugăciunile voastre. (Sfântul Ioánn Gură-de-Aur)
Nimeni nu se poate mântui dacă nu este în Biserică, aşa cum nu s'a putut mântui nimeni dintre cei ce n'au fost în corabia lui Noe. (Sfântul Dimitrie al Rostovului)
Necunoaşterea Sfintei Scripturi este necredință față de sine. (Sfântul Epifanie al Kiprului)

Cântări bisericeşti

Troparul Naşterii Domnului
Naşterea ta, Hristoase Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii Lumina cunoştinței; că întru dânsa cei ce slujeau stelelor, dela Stea s'au învățat, să se închine ție Soarelui Dreptății, şi să te cunoască pre tine, Răsăritul cel de sus. Doamne, slavă ție.

Stihiră la Crăciun
Tatăl bine au voit, Cuvântul trup s'au făcut şi Fecioara

a născut pre Dumnezeu om. Steaua vesteşte, mághii se închină, păstorii se minunează şi zidirea se bucură.

Troparul Botezului Domnului
În Iordán botezându-te tu, Doamne, închinarea Treimei s'a arătat. Că glasul Părintelui a mărturisit ție, Fiu iubit pre tine numindu-te, şi Duhul în chip de porumb au adeverit întărirea Cuvântului. Cel ce te-ai arătat, Hristoase Dumnezeule, şi lumea ai luminat, slavă ție.

Troparul Paştilor
Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând, şi celor din mormânturi viață dăruind.

Troparul Înălțării Domnului
Înălțatu-Te-ai întru slavă, Hristoase Dumnezeul nostru, bucurie făcând ucenicilor tăi cu făgăduința Sfântului Duh, încredințându-se ei prin binecuvântare că tu eşti Fiul lui Dumnezeu, Izbăvitoriul lumii.

Troparul Pogorârii Duhului Sfânt
Bine eşti cuvântat, Hristoase Dumnezeul nostru, Cela ce preaînțelepți pre pescari ai arătat, trimițând lor Duhul Sfânt, şi printr'înşii lumea ai vânat, iubitorule-de-oameni, slavă ție.

Bogorodicĭna (Theotokarion)
Născătoare-de-Dumnezeu Fecioară, bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei şi binecuvântat este rodul pântecelui tău, că ai născut pre Mântuitoriul sufletelor noastre.

Troparul de obşte al mucenicilor

Mucenicii tăi, Doamne, întru nevoințele lor, cununile nestricăciunii au luat de la Tine, Dumnezeul nostru; că având tăria Ta pre chinuitori au surpat, zdrobit-au şi ale dracilor neputincioase îndrăzniri. Pentru rugăciunile lor, Hristoase Dumnezeule, mântuieşte sufletele noastre.

Stări în Sâmbăta Mare

În mormânt viață, pus ai fost, Hristoase, şi s'au spăimântat oştirile îngereşti, plecăciunea ta cea multă proslăvind.

Unul din Treime, pentru noi cu trupul, defăimată moarte rabdă binevoind. Se cutremură şi soare şi pământ.

Ca un vinovat stă cel Preadrept la Pilat, şi la moartea cea nedreaptă e osândit, şi Judecătoriu-i răstignit pre lemn.

Luna, Soarele, se întunecă-mpreună, Doamne, şi robi binevoitori ți s'au arătat, şi în mantii negre s'au învestmântat.

Ca un om murit-ai de-a ta voie, Doamne, iar ca Dumnezeu pre morți din groap'ai sculat, şi din întunerecul păcatelor.

Cine dar va spune chip nou şi-nfricoşat? Cel ce stăpâneşte toate zidirile pătimeşte azi şi moare pentru noi.

Îngroparea-ți laud, patimilor mă-nchin, şi puterea

îți măresc, Milostivule, că din patimi putrede m'ai dezlegat.
O, munți şi vâlcele, şi mulțimi de oameni, tânguiți-vă şi plângeți cu mine toți, şi jeliți cu Maica Domnului Ceresc.

Primăvară dulce, Fiul meu preadulce, frum'sețea-ți unde-a apus?

Cuvine-se dar, să mărim pre Dătătoriul Vieții, cela ce pre cruce mâinile şi-au întins, şi-a vrăjmaşului putere au zdrobit.

Antifoanele Sfântului Duh
Prin Duhul Sfânt toată zidirea se înnoieşte, întorcându-se la cea dintâiŭ, că întocmai puternic este cu Tatăl şi cu Cuvântul.

Prin Duhul Sfânt se țin toate cele văzute, împreună cu cele nevăzute, că Însuşi stăpânitor fiind, este cu adevărat Unul din Treime.

Prin Duhul Sfânt este îndumnezeirea tuturor, bunătatea, înțelegerea, pacea şi binecuvântarea; că întocmai lucrător este cu Tatăl şi cu Cuvântul.

Rugăciune pentru cei adormiți
Cu sfinții odihneşte, Hristoase, sufletele adormiților robilor Tăi, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârşit.

CUPRINS

Colecția
SFÂNTUL
NICOLAE VELIMIROVICI

Sfântul Nicolae Velimirovici
Episcopul Ohridei și Jicei
CREDINȚA SFINȚILOR

Traducerea a fost făcută după originalul în limba Sârbă/ Свети Владика Николај, Изабрана дела у 25 књига — књига бр. 17, Глас Цркве, Ваљево, 1997
Traducere/ Valentin - Petre Lică

Redactor/ Radu Hagiu
Concept grafic/ Atelieruldegrafică.ro
Tehnoredactare/ Remus Brihac

Editura Predania/
CP 67, OP 13 București
www.predania.ro

Carte apărută cu sprijinul Asociației „Așezămintele Sfântului Mare Mucenic Mina”
www.asfmina.ro

978-606-8195-17-9